

ZIŅAS

Skolēnu iecienītākie pedagogi

Uz Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju Rīgā šodien aicināti Latvijas skolēnu iecienītākie pedagogi, viņu vidū arī pieci skolotāji no Preiļu rajona skolām. Inspekcija jau iepriekšējā mācību gada beigās bija izsludinājusi eseju konkursu «Mūsu skolotājs», kurā skolēniem vajadzēja iesniegt savus darbus par, viņuprāt, labākajiem pedagogiem. Konkursa rīkotāji saņēmuši 131 eseju. No Preiļu rajona par labākajiem atzītas skolotājas Lolita Adamoviča (Preiļu 1. pamatskola), Māriete Bronka (Jaunsilavas pamatskola), Skaidrīte Grigale (Preiļu arodvidusskola), Inga Kažociņa (Rudzātu speciālā internātpamatskola), Liliņa Upeniece (Salas pamatskola). Pedagogiem paredzēta tikšanās pie «apaļā galdā» un saruna par labas kvalitātes piemēriem, kā arī apbalvošana.

Vienlaikus risinājās arī otrs eseju konkurss «Es un skolotājs», kurā skolēni piedalījās ar jaunrades darbiem par sadarbošanos ar saviem skolotājiem. Iesūtītas vairāk nekā 300 esejas. Par labāko eseju autoriem Preiļu rajonā atzīti skolēni Karīna Rībakovska no Rudzātu speciālās internātpamatskolas, Anastasija Markelova no Rušonas pamatskolas, Līga Skutele no Salas pamatskolas, Jekaterina Kirilova no Jaunsilavu pamatskolas, Māra Pudāne un Kristīne Pizāne no Riebiņu vidusskolas.

Braukšana rajona autobusu maršrutos būs nedaudz dārgāka

No 25. oktobra tiks mainīta braukšanas maksa rajona autobusu maršrutos, «Novadnieku» informē Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas speciālists Aivars Pizelis. Ziņa par izmaiņām saņemta no SIA «Jēkabpils autobusu parks» un liecina, ka līdzšinējā biļetes cena tiks palielināta par 0,002 latiem uz kilometru. Braukšanas maksas palielinājums saistīts ar pieaugušo inflāciju, degvielas cenu kāpumu, darbinieku algu palielinājumu un citiem faktoriem un atbilst Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma prasībām. Kā skaidro rajona padomes speciālists, SIA «Jēkabpils autobusu parks» joprojām ir lētākais pasažieru pārvadāšanas uzņēmums Latgalē. Paredzams, ka braukšanas maksa tiks palielināta arī tālsatiksmes maršrutā Preiļi – Rīga.

Daugavas Savienības dalībnieku sanāksmē noraida utopiskas idejas

Krustpili notikušajā Daugavas Savienības dalībnieku sanāksmē izskatīti vairāki aktuāli jautājumi, informē Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas speciālists Aivars Pizelis. Labi veicas ar mērķdotāciju apsaimniekošanu atbalstītajiem projektiem, paredzams, ka tie piešķirtā finansējuma ietvaros tiks īstenoti līdz gada beigām. Izsludināts arī jauns konkurss, kas nosaka projektu iesniegšanas termiņu līdz 30. novembrim.

Daugavas Savienības dalībnieku sanāksmē izteikti viedokļi arī par pēdējā laikā Latvijā popularizēto un biedrības «Jaunais zīda ceļš» virzīto projektu par Daugavas un Dņepras savienošanu. Zīda ceļa atjaunošanas idejas piekritēji mudina izpētīt, kā arī vides novērtējumu veikt par valsts līdzekļiem, skaidro, ka projekts esot iekļauts Latvijas nacionālajā plānā. Pilnīga utopija, tā apspriedē secinājuši Daugavas Savienības dalībnieki, pie tam abu upju savienošanu neatbalsta arī Vides ministrija. Kā uzsver A.Pizelis, projekta realizēšanas gadījumā Daugava piedzīvotu katas-

Rudens nāk ar maizi

Starptautiskajos folkloras svētkos «Rudynōji», kas Miķeļdienā un tai sekojošajā svētdienā notika Aglonā un Līvānos, piedalījās 20 folkloras kopas no Preiļu un citiem Latgales rajoniem, kā arī no Ventpils, Kokneses, Ogres un Lietuvas. Preiļu rajonu pārstāvēja Preiļu Valsts ģimnāzijas kopa «Rūtoj», Līvānu folkloras kopa «Ceiruleits», «Turki» (Līvānu novada Turku pagasts), «Dzeipurs» (Vārkavas novada Arendole), «Mūderniki» (Preiļu novads), «Rūžupeite» (Līvānu novada Rožupes pagasts), «Jumalāni» (Riebiņu novads) «Žubeite», «Volyudzeite» un «Vecvārkava» (Vārkavas novads). Svētku dalībnieku pulkā bija arī krievu folkloras kopas «Doda», «Bariņa», «Kalinuška».

Kā informēja Dienvidlatgales folkloras kopu koordinatore, Līvānu 1. vidusskolas skolotāja Anna Kārkle, ikgadējie folkloras svētki «Rudynōji» kļuvuši par tradīciju un notika jau astoto reizi. Šogad tuvus un tālus ciemiņus ar rudzu vārpu sauju un Aglonas maiznīcas jumiša kukulīti uzņēma Aglonas Maizes muzeja vadītāja Vija Ancāne. Folkloras svētki sākas ar dievkalpojumu Aglonas bazilikā, kurp visi devās krāšņā gājienā, dūdu, bangu un akordeonu skaņu pavaldībā.

Pēc svētbrīža Maizes muzeja pagalmā radošajās darbnīcās «Pa kukuliša takām» folkloras kopas dziedot un dejojot parādīja maizes tapšanas ceļu no rudzu druvās līdz pat ceplim. Ikviens rēja izmēģināt sprigūļa cilāšanu un rījas kulšanu. Rudzu maizes rīka dod spēku ikdienā, bet svētku dienā var panašoties, uz tās klājot medus kārtu. Medus labi glabājams atbilstošos podos, tāpēc medus podu meistarošanas darbnīcā keramiķu Olga un Valda Pauliņu vadībā tika virpoti milzīgi podi ar divām osām. Savukārt skalu grozu darināšanas darbnīcā varēja iemācīties grozu veidošanu.

Turpinājums 6. lappusē

● Mazais Jumišis no Riebiņu folkloras kopas «Jumalāni» ar svaigi ceptu maizes klaipu plaši izskanējušajos svētkos «Rudynōji» simbolizēja bagātību un pārticību, rudenim nākot sētiņā un graudus berot klētiņā.

ATKLĀTĀ VĒSTULE

Reģionālās preses pārstāvji uzskata, ka «Latvijas Pasta» piedāvātie preses piegādes tarifi nākamajam gadam var izraisīt krīzes situāciju izdevēdarbībā. Latvijas Preses izdevēju asociācija 28. septembrī sagatavoja atklātu vēstuli Ministru prezidentam Aigaram Kalvītim, satiksmes ministram Ainaram Šleseram, «Latvijas Pasta» ģenerāldirektoram Gintam Škodovam. Publicējam pilnībā atklāto vēstuli:

«Latvijas reģionālo preses izdevēju vārdā paužam sašutumu par VAS «Latvijas Pasts» piedāvātajiem preses piegādes tarifiem 2008. gadam, kā rezultātā daudzi cilvēki nevarēs atļauties saņemt sev visaktuālāko un citādi nepieciešamo informāciju par vietējām norisēm.

Vēlamies atgādināt, ka š. g. 8. augustā, LPIA valdei tiekoties ar satiksmes ministru A. Šleseru un VAS «Latvijas Pasts» vadību, tika panākta un publiski izziņota vienošanās par preses piegādes tarifiem 2008. gadā, par pieaugumu ņemot inflāciju plus 5%. Aicinām Jūs izvērtēt iemeslus, kādēļ šis solījums netiek turēts.

Reģionālie izdevēji nenoliedz, ka jāpalielina piegādes tarifi, tomēr pieaugumam jābūt pakāpeniskam un proporcionālam visiem izdevējiem, nevis lielāko pieaugumu paredzot tieši reģionālajiem laikrakstiem. Ņemot vērā valdības inflācijas ierobežošanas plānus, aicinām Jūs nepieļaut šādu nesamērīgu pieaugumu un sociālās krīzes draudus Latvijas reģionos.

Kā liecina Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas informācija, visdrīzāk neīstenosies 14. augusta valdības sēdē ap-

stiprinātais risinājums — no 2008. gada 1. janvāra iekļaut preses piegādi universālajā pakalpojumā, jo normatīvo aktu bāzes izstrādei nepieciešams ilgāks laiks. Tādēļ aicinām pagarināt esošos izdevēju līgumus ar VAS «Latvijas Pasts», pievienojot tiem pielikumus, kuros noteikts 8. augustā saskaņotais tarifu pieaugums.

Tā kā strauji tuvojas nākamā gada abonēšanas kampaņas sākums, lūdzam rast iespēju un laiku tikt ar reģionālās preses pārstāvjiem tuvākās nedēļas laikā, lai pārrunātu šo krīzes situāciju un kopīgi rastu risinājumu.

Reģionālo izdevēju — SIA «Firma Zemgale», SIA «Kurzemes Vārds», SIA «Bauskas Dzīve», SIA «Reģionālā prese Diena» (izdod laikrakstus «Zemgales Ziņas», «Kursas Laiks», «Dzirkstele», «Ziemeļlatvija», «Alūksnes Ziņas», «Ogres Ziņas», «Novaja Gazeta»), SIA «Stāburags», SIA «Cēsu Druva», SIA «Saldus Zeme II», SIA «Izdevniecība Auseklis», SIA «Novadu Ziņas», SIA «Jaunais Kurzemnieks», SIA Rīgas «Aprīņa Avīze», SIA «Talsu Vēstis», SIA «Rajona laikraksts Ogres Vēstis», SIA «Imanta Info» (izdod laikrakstu «Liesma»), SIA «Avīze NG» (izdod «Naša Gazeta»), SIA «Latgales Reklāma» (izdod laikrakstu «Million»), Latgales Preses izdevēju asociācija (pārstāv laikrakstus «Novadnieks», «Ludzas Zeme», «Rēzeknes Vēstis», «Ezerzeme», «Brīvā Daugava», «Vaduguns») — vārdā

Guntars Licis,
Reģionālo izdevēju pārstāvis
Latvijas Preses izdevēju asociācijas valdē

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Bridina par krīzi medicīnas māsu trūkuma dēļ

Pašlaik Latvijā jau var runāt par krīzi veselības aprūpes iestādēs, jo tajās trūkst ļoti daudz medicīnas māsu, Sabiedrības veselības apakškomisijas sēdē Saeimā paziņoja Latvijas Māsu asociācijas prezidente Jolanta Zālīte, informē LETA. Izteikts māsu trūkums ir, piemēram, Paula Stradiņa slimnīcā, Gaiļezera slimnīcā, Rīgas 1. slimnīcā un Bērnu klīniskās universitātes slimnīcā. Medicīnas iestāžu vadītāji vakantās vietas aizpilda ar medicīnas studentiem, ko var vērtēt kā pārkāpumu pret pacientu. Zālīte uzsvēra, ka ir pienācis laiks risināt cilvēkresursu krīzi nozarē. Latvijas Māsu arodbiedrības prezidents Aigars Lavrinovičs uzskata, ka galvenais ir atgūt medicīnas iestāžu aprīti tās māsas ar diplomiem, kas šobrīd dažādu iemeslu dēļ vairs neapraktizē. Lavrinovičs atzīmēja, ka intensīvās terapijas palātas medicīnas māsu uz papīra saņem ap 235 latus, bet māsas, kas strādā pie ģimenes ārstiem, - pat vairāk nekā 500 latus, turklāt šīs māsas vairāk veic ārsta privātsēkretāres darbu. Vidējā mēneša darba samaksa ārstiem 2008. gadā būs 654 lati, vidējam medicīniskajam personālam - 392 lati, bet jaunākajam medicīniskajam personālam - 262 lati pirms nodokļu nomaksas. Ārstiem darba alga pieaugs par 80 latiem, ārstniecības un pacientu aprūpes personālam - par 48 latiem, bet ārstniecības un pacientu aprūpes atbalsta personālam algas pieaugums būs par 32 latiem, informē Veselības ministrijas valsts sekretāra vietniece finanšu jautājumos Laila Ruškule.

Inflācija ap jauno gadu, visticamāk, būs 14 vai 15 %

Lai gan Ekonomikas ministrijā šogad prognozēta 8 % inflācija, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrs, bijušais ekonomikas ministrs Aigars Štokenbergs uzskata, ka sabiedrībai nevar melot - skaidri jāpasaka, ka ap jauno gadu valstī inflācija, visticamāk, būs kādi 14 vai 15 %. Štokenbergs intervijā laikrakstam «Latvijas Avīze» atzīst, ka 14 - 15 % inflācija gada beigās «ir realitāte», jo pasaules cenu tendences parādīsies arī pārtikas un enerģētikas cenās Latvijā. «Ar to mums ir ārkārtīgi grūti cīnīties. Bet ir arī skaidrs, ka tā saucamā pamatinflācija, ko rada pārmērīgais patēriņš un nodokļu politika, būtu jāierobežo,» sacīja Štokenbergs. Viņš norādīja, ka «normālam latvietim ir skaidrs, ka vienmēr ir jāveido uzkrājumi. Tērēt uz nebeidzamu atļauties tikai pilnīgi vieglprātis.» Jau vēstīts, ka informācija par augustu liecina, ka inflācija valstī pirmoreiz pēdējo gadu laikā sasniegusi divciparu skaitli - 10,1%.

Putnus no Brīvības pieminekļa zvaigznēm mēģinās atbaidīt ar jaunu iekārtu

Putni no Brīvības pieminekļa zvaigznēm tagad tiks atbaidīti ar jaunu iekārtu, jo pie iepriekšējās tie jau pieraduši, ziņu aģentūrai LETA pastāstīja Rīgas Pieminekļu aģentūras direktors Guntis Gailītis. Jaunā, 920 latus vērtā iekārta aprīkota ar skaņas sensoru, kas radīs putniem nepatīkamu troksni un tos aizbaidīs. Cilvēki nepatīkamo troksni nedzirdēs. Ierīce jau uzstādīta, un aģentūras darbinieki to eksperimentāli pārbauda. Lai gan pagājušajā gadā tika uzstādīta 800 latu vērtā iekārta ar īpašu kustības un skaņas sensoru, kam vajadzēja reaģēt uz putnu tuvošanos un tos aizbaidīt, uz zvaigznēm vairākas reizes sēdēja putni, novēroja aģentūra LETA. «Pielauju, ka putni pieraduši pie šīs iekārtas. Tas jau tika agrāk prognozēts,» iepriekš skaidroja Gailītis. Jau ziņots, ka apzeltītās zvaigznes uzstādītas 2006. gada 29. aprīlī, tā beidzot Brīvības pieminekļa apkopi.

Ziņas sagatavoja
T. Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs - SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

PREIĻU NOVADĀ

● 28. septembrī notika Preiļu novada domes sēde, kurā izskatīti vairāki jautājumi.

Pēc paša vēlēšanās atbrīvoja no domes priekšsēdētāja vietnieka pienākumiem

Izskatīts Preiļu novada domes priekšsēdētāja vietnieka Jāzepa Šņepsta iesniegums ar lūgumu atbrīvot viņu no Preiļu novada domes priekšsēdētāja vietnieka amata. Domes deputāti pieņēma lēmumu Jāzepu Šņepstu atbrīvot no šī amata, sākot ar šī gada 1. oktobri.

Kā sēdes noslēgumā klātesošos informēja domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs, jauna vietnieka vēlēšanas notiks tuvākajā laikā, sasaucot ārkārtas sēdi. Par iespējamo kandidātu šim amatam Aldis Adamovičs minēja domes deputātu Oļegu Hļebņikovu.

Daugaviešu kapsētas labiekārtošanai

Novada domes sēdē izskatīts jautājums par papildus finansējuma piešķiršanu Aizkalnes pagasta centra Daugaviešu kapu kapličas celtniecībai un tās apkārtnes labiekārtošanai, kā arī žoga rekonstrukcijai. Šim nolūkam Aizkalnes pagasta vadība lūdza 17 000 latu. Deputāti nolēma atbalstīt Aizkalnes pagasta centra Daugaviešu kapu kapličas celtniecību un tās labiekārtošanu, bet par finansējumu lemt pēc iepirkuma procedūras veikšanas. Lēmumā paredzēts, ka pagastu centru vadītājiem jāsaņemas priekšlikumi par

pārējo kapsētu labiekārtošanu nākošajā gadā. Mainījās Aizkalnes pagasta centra vadītāji

Sēdē tika izskatīts Aizkalnes pagasta centra vadītājas Intas Ziemeles iesniegums par atbrīvošanu no šiem pienākumiem pēc pašas vēlēšanās. Deputāti nobalsoja par viņas atbrīvošanu, sākot ar 28. septembri. Vienlaikus notika balsošana par jauna pagasta centra vadītāja iecelšanu. Par Preiļu novada pagasta centra vadītāju no 1. oktobra iecelta Gunta Uzuleviča, līdzšinējā sociālā darbiniece un pagasta lietvede.

Pagarināja patapinājuma līguma darbības termiņu

Izskatot Preiļu rajona padomes iesniegumu par 2005. gada 8. jūnija patapinājuma darbības termiņa pagarināšanu par telpām Liepu ielā 2A, lai nodrošinātu rajona bērnu un jauniešu tehniskās jaunrades centru ar telpām auto - moto pulciņa darbībai, nolēms līgumu pagarināt uz vienu gadu. Pārējie patapinājuma līguma nosacījumi paliek spēkā pilnā apmērā.

Rekonstruēs komunikāciju akas braucamajā daļā

Sakarā ar braucamās daļas komunikāciju aku nolietojumu Preiļos, tika nolēmts uzdot SIA «Preiļu saimnieks» veikt iepirkuma pro-

cedūru braucamās daļas komunikāciju aku rekonstrukcijai Preiļos.

Noraidīja ierosinājumus par pirotehnisko izstrādājumu tirdzniecību un lietotu karuseļu iegādi

Domes deputāti nobalsoja pret SIA «Veikli», kuras juridiskā adrese ir Rēzeknē, iecerēt Preiļos veikt pirotehnisko izstrādājumu mazumtirdzniecību.

Tāpat domnieki noraidīja Rīgas domes piedāvājumu iegādāties lietotus karuseļus pēc to demontāžas Mežaparkā. Noraidījums pamatots ar ekspertu atzinumu, ka karuseļi ir sliktā tehniskā stāvoklī.

Apmaksās izrādi par satiksmes drošību

Domes sēdē izskatīts jautājums par CSDD kampaņas «Neriskē! Piesprādzē!» izrādi «Robja skola», kas vēlta satiksmes drošībai demonstrēšanu novada skolās. Pieņemts lēmums atbalstīt šīs izrādes demonstrēšanu, līdzekļus šim nolūkam paredzot no novada domes budžeta sadaļas «Pārējie izdevumi».

Informācija par pārējiem novada domes sēdes lēmumiem nākošajā laikraksta numurā
Sagatavoja L. Rancāne

Atklāta izstāde par latviešu un čehu kultūras sakariem

Jau trešo reizi Preiļus apmeklēja Čehijas Republikas vēstnieks Latvijā Jans Finferle. Šajā reizē viņš piedalījās starptautiskās izstādes «Latviešu - čehu literāro sakaru pieci gadsimti» atklāšanā. Izstāde skatāma Preiļu galvenajā bibliotēkā, to veidojusi Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB) sadarbībā ar Prāgas Kārļa Universitātes docētāju, latviešu valodas pasniedzēju Pāvelu Stollu. Čehijas vēstnieku Preiļos pavadīja Preiļu novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs.

Pirmo reizi jūsu skaistajā pilsētā es biju 2004. gadā, atklājot izstādi par karali Kārli IV, ievadrunā teica vēstnieks, otru reizi - 2006. gadā, kad šeit viesojās koris no Čehijas. Pie klausītājiem viņš vērsās latviešu valodā, no lapas nolasot sagatavotu tekstu. Plašāku ieskatu abu valstu kultūras sakaros viņš gan sniedza čehu valodā ar tulkošanas starpniecību.

Izstāde par abu valstu kultūras sakariem pirmo reizi bija eksponēta pērn Starptautiskajā grāmatu gadatirgū Prāgā, kur Latvijā bija uzaicināta kā galvenais viesis. Pēc tam tā atceļoja uz Latviju. Ekspozīcija ievērojama vieta atvēlēta tulkotāja Vinifreda Krauča veikumam, kurš bagātināja latviešu kultūru ar tulkojumiem no daudzām slāvu valodām, pārtulkojis arī vairāk nekā 20 čehu autoru grāmatas, kas veido vienu piekto daļu no visas latviešu valodā pieejamās čehu literatūras. Vinifreds Krauča pirms diviem gadiem aizgāja mūžībā. Savukārt latviešu prozas un dzejas darbi čehu lasītājiem kļuvuši pieejami, pateicoties Kārļa Universitātes profesoram Radegastam Parolekam - latviešu literatūras tulkošanai.

Izstādē bija izvietoti materiāli arī par citiem čehu literātiem, kas latviešu autoru darbus tulkojuši savā valodā, kā arī par latviešu rakstniekiem, kas iepazīstinājuši ar čehu daiļdarbiem. Protams, tautā visvairāk pazīstams «kriet-

Čehijas vēstnieks Latvijā Jans Finferle (no kreisās) Preiļu galvenajā bibliotēkā izstādes «Latviešu - čehu literāro sakaru pieci gadsimti» atklāšanā. Foto: A. Dzerkalis

nais kareivis Šveiks» un viņa piedzīvojumi, ar aizrautību sekots līdzī jaukā runciša Mikeša piedzīvojumiem un citu bērnu literatūras varoņu gaitām, apbrīnota «Dārzkopja gada» autora lieliskā humora izjūta. Bet arī bez šiem, lasītāju iemīļotajiem darbiem, pateicoties abu valstu kultūras sakariem, Latvijas bibliotēkās ir plašas iespējas iepazīties ar čehu literatūru. Arī vairāku latviešu rakstnieku darbi tulkti čehu valodā, piemēram, Alberta Bela grāmatas, bet no jaunāko gadu rakstniecības devuma - Sandras Kalnietes grāmata «Ar balles korpēm Sibīrijas sniegos». Šī izstāde ir apliecinājums tam, ka abas valstis saista ne tikai līdzīga 20. gadsimta vēsture, bet arī ilgstošas kultūras sakaru tradīcijas, teica vēstnieks Jans Finferle.

Inta Dubovska, Latvijas Nacionālās bibliotēkas publicitātes nodaļas bibliotekāre, «Novadnieku» informēja, ka šī izstāde, kas tapusi sadarbībā ar Čehi-

jas vēstniecību, apceļojusi jau vairākas Latvijas rajonu galvenās bibliotēkas Ogrē, Aizkrauklē, Madonā, Alūksnē, Balvos un citur. Kultūras, un tajā skaitā literārie, sakari starp abām tautām ir ilgstoši, un mēs daudz ko par tiem pat nezinām, pirms nebijām sākuši izstādes gatavošanu, atzina Inta Dubovska. Piemēram, mūsu otrā nacionālā himna «Nevis slinkojot un pūstot» ir latviešu valodā tulkota čehu tautas dziesma.

Izstāde «Latviešu - čehu literāro sakaru pieci gadsimti» Preiļu galvenajā bibliotēkā būs skatāma līdz 25. oktobrim.

Pēc izstādes atklāšanas Jans Finferle aplūkoja bibliotēkas jaunās telpas, viesojās Preiļu Valsts ģimnāzijā, rajona bērnu un jauniešu centrā, apmeklēja Preiļu Romas katoļu draudzes baznīcu un parka kapelu.

L. Rancāne

OTRDIENAS INTERVIJA

Šīsdienas intervijas virsrakstā liktie vārdi pilnībā attiecas arī uz visā Preiļu rajonā zināmās SIA TU «Lauki» direktori OLGU KOKORI. Padomju laika kooperācijas sistēma, grūtie pārmaiņu gadi un nebūt ne vieglā tirdzniecības uzņēmuma šodienas dzīve — no vienas puses, pavasarī, vasarā, rudenī un ziemā mija — no otras. Ne katrs, kam mati jau sirmo, var tik droši pagatavot, ka dzīve un darbs gājis rokrokā, viens otru papildinot un bagātinot, nesot jaunas krāsas un noskaņas garajā vijā, ko sauc par cilvēka mūžu.

● Atpūtas braucienā Dombaja kalnos 1986. gadā. Foto no O.Kukores ģimenes albuma.

3.

Katram mirklim ir savs skaistums

— Jūs esat dzimusi skaistā laikā, kad rudens sāk iekrāsot Latgali, vienlaikus dāvājot vēl arī sauli un rāmu siltumu. Vai tas ir jūsu mīļākais gadalaiks?

— Ziniet, man sirdij tuvāka vienmēr bijusi vasara un pavasaris. Tikko paliek siltāks, vienmēr gaidi kaut ko jaunu — kādu jaunu smaržu, kādu puķi uzplaukšam. Zeme atkūst un nevar nociesties, kā gribas kādu stādīņu dobē ietupināt, kādu sēkliņu iebārstīt.

Rudeni ir savādāk, jo dienas nāk tuvāk tumsai. Kad paliek mitrs un drēgns, man nepavisam nepatīk. Tad jau labāk kārtīga ziema... Pēc Jaungada pavisam cita lieta, arī cilvēks jūtas labāk. Agrāk arī pāreju uz vasaras vai ziemas laiku nejutu, tagad vismaz nedēļu nejutos savā adā.

— Droši vien nekļūdīšos apgalvodama, ka jūs esat cilvēks, kas savai jaunībā iegūtajai profesijai vēltījis visu darba mūžu.

— Jā, tā ir, jo tirdzniecībā esmu nostrādājusi četrdesmit vienu gadu. Tiesa, trīs gadi aizvadīti pansionēžas darbā Preiļu arodvidusskolā, bet es ātri sapratu, kas tas nav mans aicinājums.

Kāpēc es kļuvi par tirdzniecības darbinieci? Bērība manas paudzes cilvēkiem pagāja grūtā laikā, pēc kara gados. Atceros tās izjūtas, kad aizgāju uz veikalu, skatījos uz konfektem letē — tik ļoti gribējās nopirkt saldumus, bet naudas nebija. Likās, ja es būtu pārdevēja, tad gan noteikti dabūtu ēst konfektes, cik tik... Tajos laikos arī izvēles mācīties nebija nekādas plašas. Devos uz Rīgas kooperācijas tehnikumu. Tiesa, pēdējo ne pārdevēja, bet precīziņa profesiju, un kopš 1966. gada, kad saņēmu norikojumu, strādāju Preiļos un uzskatu sevi par šīs pilsētas iedzīvotāju.

Bērības mājas man ir Aglonas pagasta Valaiņos, uz pašas robežas ar Krāslavas rajonu, kur tie divi skaistie ezeri pie ceļa saiet kopā. Valaiņu sādžā toreiz bija 14 mājas. Ģimenēs dzima daudz bērnu, arī es esmu no astoņu bērnu ģimenes. Vecāki bija kolhozieki un daudz strādāja.

Paliek skumji, kad tagad aizbraucu uz turieni un redzu, ka visas kādreiz apdzīvotās mājvietas tagad ir pilnīgi tukšas. Vecie ļaudis viņsaulē, bet jaunie sen aizbraukuši projām. Kādu laiku manas dzimtas mājas bija vienīgās, kur vēl jūta dzīvību, bet brālis pirms pieciem gadiem nomira un tagad arī mūsu sēta ir tukša. Satiekamies plašākā pulkā parasti kapusvētkos, arī 15. augusts ir reize, kad Valaiņu kādreizējie iedzīvotāji te sabrauc.

— Bērnu tiesību aizsardzības inspekcija, Darba inspekcija un vēl dažādas instances tagad stingri seko līdzī, lai bērni netiktu pārlieku nostrādīnāti, lai tiktu ievērotas viņu tiesības. Agrāk tā nebija — darba tīkumu mācīja ar darbu un neskaitīja, cik stundas kāds strādājis. Ja vajadzēja, arī bērni kopā ar pieaugušajiem rāvēs lauku darbos līdz mēlnai naktij.

— Jā, mēs visu darījām nekurnot. Atnācu sešus kilometrus no skolas mājās, bet mamma teica — ej, meit ganos, atpūties. Ņēmu kādu grāmatu līdzī un gāju ganīt kolhoza aitas. Rudeņos raža bija jānovāc, bites jārauj un smagie kartupeļi grozi jācilā. Vienīgi ziemās bija vieglāk.

Vai kāds no tagadējiem bērniem ietu kājām uz skolu sešus kilometrus? Diez vai. Ar pagasta autobusu pie mājām jāpiebrauc un atpakaļ jāatvīzina. Mums tāds atātlums divreiz dienā bija nieka lieta. Varbūt tāpēc, ka mūsu bija daudz. Salasijāmies bariņā un tā pa ceļam no mājas līdz mājai, kamēr skolā ieradāmies jau 20 cilvēku kompānijā.

— Kur tagad ir jūsu kaimiņu puīši un meitas?

— Kur nu kurais. Daudzu vairs nav starp dzīvajiem, it īpaši puīšu. Grūts bijis šis laiks... Pārsvārā sādžas vīriešu dzīvības postā novedis alkohols. Daudzi nomira dzeršanas dēļ, it īpaši, kad sākās pārmaiņas. Ierastā vērtību sistēma zuda, darba nebija, toties pudeli varēja viegli un lēti nopirkt.

Pietiekami labi esmu iepazīsusi dzīvi Latgales laukos, lai varētu teikt, ka dzeršana ir vislielākais posts, vissmagākā traģēdija. Mūsu tirdzniecības uzņēmuma veikali atrodas praktiski visos pagastos, un visur pirmā lieta, ko iegādājas vīrieši, ir dzeramais. Skumji, ka dzeršanas kaite neiet garām arī sievietēm. Reizēm pajautāju, sak kāpēc tu ņem to pudeli, nopērc sev kādu jaunu apģērba gabalu. Ai, gan jau būs ļoti tāpat, — tikai atmet ar roku.

Liela daļa mana gadagājuma jauniesu toreiz aizbrauca no laukiem, pārsvārā uz Rīgu. Vecāki nevienu neturēja, bet gan mudināja meklēt vieglāku dzīvi. Arī es pēc devītās klases devos uz lielpilsētu. Biju domājusi Aglonā pabeigt vidusskolu, bet, kad draudzene saistījās uz Rīgu, arī es izprātoju, ka vajag ātrāk iegūt profesiju. Vecāki nemaz neuztraucās, kā es, sešpadsmitgadīgs skuķēns, tur iztikšu, jo Rīgā jau dzīvoja un strādāja mani brāļi un māsas. Nebijām ne loloti, ne īpaši lutināti, tāpēc jutāmies gana pieauguši patstāvīgai dzīvei.

— Agrā jaunībā izvēlēta profesija reizēm sagādā vilšanos, kad gribas mest visu pie malas un apgūt ko jaunu. Vai jums nav nācies tikt galā ar šādām izjūtām, ka neesat istajā vietā?

— Nē, šajā ziņā man paveicies, jo esmu izvēlējusies to, kas man patīk. Vai citādi būtu tik ilgi nostrādājusi tirdzniecībā. Tiesa, uznāk brīži, kad jūtos nogurusi, gribas vienkārši atpūsties. Bet tad saņemos, un atkal viss rit labi.

— Sakiet, vai tās lietas, ko savulaik precīziņiem mācīja padomju laika skolā, atšķiras no pašlaik apgūstamajām zināšanām?

— Pamats mūsu nozarē ir viens un tas pats. Savādāka ir vienīgi tirdzniecības organizācija. Padomju laikā laukos pastāvēja patērētāju kooperācija, vienīgi lie-

● Tirdzniecības darbinieki gan padomju laikos, gan tagad vienlaikus tiek rāti, pelti un arī slavināti. SIA TU «Lauki» direktore Olga Kukore visas šīs sabiedrības paustās emocijas ir izbaudījusi pārpārem, taču saglabājusi pārliecību, ka dara ļoti vajadzīgu darbu. Foto: L.Kirillova

lajās pilsētās — Rīga, Daugavpils, Ventspils un citas — darbojās valsts tirdzniecība.

Lai izdzīvotu un darbotos, kooperācijā sava naudiņa pašiem vien bija jānopelna arī toreiz. Mūs neviens nekad nedotēja. Patērētāju biedrības pastāv vairs tikai dažos rajonos. Daudz kas ir izmainījies, un rezultāts ir atkarīgs no tā, kā prot strādāt, kā organizēt darbu. Individuālie komersanti, sabiedrības ar ierobežotu atbildību, akciju sabiedrības, zemnieku saimniecības — visiem ir vienādas iespējas organizēt tirdzniecību.

— Jums noteikti nav svešs šāds liels sabiedrības daļas viedoklis, sak, kas gan tiem tirgotājiem nekais — uzmet tik savus procentus precei un dzīvo, cepuri kuldami.

— Es gan tā neteiktu, jo visu nosaka konkurence, un neuzmetīsi jau tos procentus, kā prātā ienāk. It īpaši tas attiecas uz lauku apvidiem. Ja uzceļojums būs liels, cilvēki precī nepirks tavā veikalā, bet ies tur, kur var iegādāties lētāk. Protams, lai uzņēmums izdzīvotu, lai varētu samaksāt algas darbiniekiem, uzturēt telpas, transportu, noliktavas, mums jānopelna. Nevaram pārdot precī par to cenu, par kādu pašī esam iegādājušies. Taču ir iespējas variēt. Piemēram, maizei, desu izstrādājumiem un citām nepieciešamākajām precēm uzceļojums ir ievērojami mazāks nekā lietām, kas nav pērkamas katru dienu.

Mazajiem tirgotājiem, kuriem ir tikai viens vai divi veikaliņi, pašlaik izdzīvot ir ļoti grūti. SIA TU «Lauki» ir divdesmit veikali. Protams, vienam klājas labāk, otram tirdzniecība mazāk veiksmīga, bet

vai kur citur. Jā, viņi sūta vecākiem naudu, atbalsta materiāli, bet tukšumu tas nemazina. Baznīca un veikals tagad ir vienīgās vietas, kur satīties, aprunāties, vietējos jaunumus uzzināt.

— Vai jūsu piedāvājums pircējus apmierina?

— Domāju, apmierina, jo varam piegādāt visu, kas vajadzīgs. Taču pirktspēja ir zema. Kā tirgotājiem mums vajag veikalā nodrošināt visu, arī alkoholiskos dzērienus, kuru pārdošana dod ceturto daļu apgrozījuma. No otras puses, labi redzam, kādu postu tas nodara. Pirms pāris gadiem, kad plauka un zēla točkas, mūsu veikalos nedēļā nopirka vien dažas pudeles dzērienu, bet līdz ar nelegālo tirgotavu slēgšanu pārdotā alkohola daudzums ievērojami palielinājies. Jāmierina sevi ar domu, ka tas ir mazākais ļaunums, kas var notikt, jo lietotājiem nav jābaidās par dzērienu kvalitāti.

— Jūs daudzus gadus esat aizvadījusi pilsētā. Vai zeme jūs nevelk pie sevis?

— Kā gan nevelk, esmu taču lauku cilvēks. Ik sestdienu un svētdienu kopā ar dēlu dodamies uz vīra lauku mājām Preiļu novada Aizkalnes pagastā. Paši saviem spēkiem esam uzcēlušī māju. Atceros, cik ļoti viņam nepatika dzīve pilsētā, tā vien rāvēs uz laukiem, tuvāk pie zemes. Nu var visu brīvo laiku tam veltīt. Es arī jutos zemes cilvēks, vairāk patīk puķes audzēt, taču savām vajadzībām audzējam gan tomātus, gan gurķus un kartupeļus. No dzīvniekiem mums ir vienīgi vācu aitu suns — vispārējs milulis un liels gudrinieks.

— Ar ko nodarbojas jūsu bērni? Vai kāds no viņiem, iegūtot profesiju, ir izvēlējis iet mammas pēdās?

— Ilona izveidojusi ģimeni, dzīvo un strādā Rīgā. Pēc Latvijas Universitātes Ekonomikas fakultātes beigšanas palika galvaspilsētā un strādā Valsts ieņēmumu dienestā. Dēls Valdis savulaik beidza elektromehānikas tehnikumu un pašlaik strādā manis vadītajā uzņēmumā, ir labs palīgs visos tehniskajos jautājumos.

— Četrdesmit darba gadi, kas pagājuši tirdzniecības sistēmā, devuši jums neatsveramu pieredzi. Kas jūs visvairāk iepriecina pašlaik?

— Esmu pateicīga liktenim, ka darbs man rada prieku, ka bijusi iespēja redzēt pasauli. Padomju laikos ceļošana bija vienkāršāka, kopā ar kolēģiem izbraukājām lielu daļu plašās padomju valsts. Tagad robežas vaļā uz otru pusi, esmu bijusi Grieķijā, bet sapņoju apceļot Norvēģiju un Vāciju. Taču vislielākais prieks, ka maniem tuviem cilvēkiem klājas labi, it īpaši mazmeitiņai Leticijai Livai. Manā nesenajā dzimšanas dienā viņa bija atbraukusi ciemos, un saņēmu no mazulītes visskaistāko dāvanu — manu acu priekšā viņa spēra pirmos patstāvīgos soliņus. Katram mirklim ir savs skaistums, arī šim. Tā ir mana visciešākā pārliecība.

L.Kirillova

Augu slimību un kaitēkļu ierobežošana oktobrī

Oktobris — rudens mēnesis, bet zemniekam jāpaspēj visu paveikt pirms sala iestāšanās. No laika apstākļiem atkarīga arī oktobrī sastopamo slimību un kaitēkļu izplatība, «Novadnieku» informē Anita Trūpa, Valsts augu aizsardzības dienesta Latgales reģionālās nodaļas vecākā eksperte agronomija.

Dārzeņu glabātavās ilgstošai uzglabāšanai jāievieto tikai veselus dārzeņus, tāpēc pirms dārzeņu vākšanas jāizstaigā lauki un jāizvērtē. Vēlams atsevišķi izvākt slimību vai kaitēkļu skartos augus vai augu laukumus. Augļu un dārzeņu glabātavās jānodrošina optimālā temperatūra, nepieciešamais mitrums un ventilācija.

Augustā attīstījās burkānu mušas otrā paaudze un šobrīd kāpuri bojā saknes, pirms vākšanas vēlams invadētos augus izvākt. Šajā veģetācijas periodā burkānu lakstu sausplankumainība sāka izplatīties jau augusta beigās. Burkānu sausplankumainība no lakstiem pāriet arī uz saknēm un turpina attīstību glabāšanās laikā. Glabātavās attīstās arī čemurziežu melnā puve. Vairāku puvu izplatības un attīstības ierobežošanā labus rezultātus var panākt, burkānus apkaisot ar trihodermiņu, tas ierobežo arī sakņu tumšošanu.

Valsts augu aizsardzības dienesta speciālistu veikta lauka maršrutu monitoringā daudzos kāpostu laukos bija konstatēta krustziežu sausplankumainība,

askohitoze, šo slimību bojājumi paver ceļu pelēkās puves attīstībai un izplatībai uzglabāšanas periodā. Askohitoze ir ļoti postoša kāpostu uzglabāšanas laikā. Kāpostu galviņām askohitoze sabojā vairākas lapu kārtas, tās savīst un kļūst nederīgas realizācijai. Bojātās galviņas var savākt vēlāk vai pirms lauka vākšanas un nekavējoties izlietot vai pārstrādāt. Ar sakņu augoņiem inficētos laukos atkārtoti krustziežus ieteicams audzēt pēc 6-7 gadiem.

Kartupeļu bumbuljiem lielu postu nodara maijvaboju un pūcišu kāpuru bojājumi, bojātajos bumbulos iekļūst bakteriālās slapjās puves infekcija un citas baktēriju un sēnīšu ierosinātās slimības, kā rezultātā ražas zudumi ir iespaidīgi. Daudzviet bumbulus bojā bakteriālā slapjā puve, fitoftora, melnkāja un sausā puve. Sevišķa vērība šobrīd jāveltī kartupeļu bumbulu atzēsēšanai un šķirošanai pirms ievietošanas ziemas glabātavās. Vēl aizvien mūsu kartupeļu audzētājiem rada problēmas ļoti nepatīkama augu karantīnas slimība — kartupeļu gaišā gredzenpuve. Slimības ierosinātājs ir baktērija, kuras darbības rezultātā bumbuli sapūst. Plaša informācija par kartupeļu gaišo gredzenpuvi ir atrodama VAAD mājas lapā www.vaad.gov.lv.

Jānovēro sīpoli un ķiploki, jo turpina izplatīties sīpolu pamatnes puve, neistā miltresa un var parādīties sīpolu kakla puves infekcija. Šajā periodā bojātie audi kļūst mikstī, vēlāk uz bojātiem

audiem attīstās tumši sīki sklerociji, kas sapūstot veido garozīņu.

Ziemāju labību iesētajos sējumos, kur netika ievērota augu maiņa un iesēta nekvalitatīvi kodināta sēkla, jau rudenī parādījās sakņu puves. Ja oktobris būs silts un lietains, ziemas kviešu sējumos izplatīsies lapu pelēkplankumainība. Mēneša beigās atsevišķos ziemas rudzu laukos var parādīties brūnā rūsa un graudzāļu miltresas. Labību sējumos nedaudz augus bojā labību melnās stiebrmušas kāpuri un labību laputis. Konstatēti nelieli labību spradžu bojājumi. Oktobra sākumā sadīgušās ziemojošās nezāles jāierobežo, izsmidzinot herbicīdu.

Herbicīdu izvēlas atkarībā no nezāļu spektra konkrētajā laukā. Augļu dārzos būtiska nozīme ir infekcijas perēkļu likvidēšanai. Pēc ražas novākšanas jāsavāc visi puvu, kaitēkļu bojātie augļi un jāizvāc no dārza, slimību bojātos, jāsaliek komposta kaudzē vai jāierok dziļi zemē, bet kaitēkļu bojātos augļus komposta kaudzēs nevajadzētu likt, jo kaitēkļi tur attīstīsies un savairošies.

Oktobra beigās jānoņem no augļu koku stumbriem kaitēkļu ķeramās jostas, jāsadzina ar tur ielidzūšajiem kaitēkļiem.

VAAD reģionālajās nodaļās monitoringa speciālisti interesentiem sniedz konsultācijas kultūraugu slimību un kaitēkļu noteikšanā un ierobežošanā.

Kā nodrošināt zālājiem labu pārziemošanu

Viena no svarīgākajām lietām pie zālāju kopšanas ir tā sagatavošana ziemai. Ja, salam un ziemai iestājoties, zāle ir pārāk gara, tad to var bojāt slimības. Sals iznīcinās zāli, ja tās augšana vēl nav apstājusies.

Dažādām zāļu sugām ir dažāda ziemcietība. Visziemcietīgākie ir timotiņš un pļavas auzene. Tiem seko kamolzāle un auzairene (*Festulolium*). Arī sarkanajam un baltajam āboliņam ir laba ziemcietība. Ganību airene ir vismazāk ziemcietīgā no zālāju sugām.

Svarīgākie nosacījumi

Zāles augstums. Pirms ziemošanas zāles augstumam jābūt 5–6 centimetri. Zāle jāapļauj vai jānogana tā, lai šāds augstums tai būtu pirms ziemas iestāšanās.

Ja zāles augstums septembrī/oktobrī ir pārāk zems, tad uz laiku vajag pārtraukt ganišanu šajos zālajos, lai zāle varētu paaugties.

Ja zāle ir pārāk gara, tad jāpalielina dzīvnieku blīvums. To var veikt ar aploku palīdzību. Pārējā zāle ir jānoļauj.

Ļaušanai paredzētās platības nevajadzētu ļaut pārāk vēlu. Ieteicamais pēdējais ļaušanas laiks ir septembra beigās.

Jaunie zālāji. Zālāja ierīkošanas gadā vislabāk tajā ir ganīt

jaunlopus. Ganišanas veids – pastāvīgā ganišana. Nepieciešams kontrolēt dzīvnieku blīvumu uz platību, lai nepieļautu zālāju nogaišanu pārāk zemu, jo tad nākamajā gadā tajā var saviesties nezāles.

Ja nepieciešams, ganišanu uz laiku vajag pārtraukt, lai zāle varētu ataugt.

Jāaptur zāles augšana. Lai uzlabotu ziemcietību, svarīgi ir apturēt zāles augšanu pirms ziemas iestāšanās. Tas īpaši attiecas uz mēslošanu ar slāpekli. To vajadzētu dot tikai līdz vasaras vidum. Pēdējā mēslošana ar slāpekli jāveic jūlija beigās.

Pāraugušie zāles kušķi. Svarīgs zālāja «ieziemošanas» pasākums ir pāraugušās zāles nopļaušana septembrī/oktobrī, lai tos nebojātu slimības. Jāveic obligāta ganību apļaušana līdz 5–6 centimetru augstumam. Ja pāraugušās zāles daudzums ir liels, tad tā jānovāc no lauka.

Pievēlšana. Rudenī, ja nepieciešams, zālājs ir jāpieveļ, lai mazinātu kailsala negatīvo ietekmi. To dara arī pavasari, īpaši tad, ja zālājs ar āboliņu ierīkots kūdrainā augsnē, kur iespējama tā izcilāšana. Jāpieveļ tad, kad augsne ir mitra, bet ne slapja.

No Latvijas lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centra bukleta «Kā uzlabot zālāju»

Iesniegumus varēs precizēt līdz oktobra vidum

Lai saņemtu ES atbalstu pasākuma «Agrovide» apakšpasākuma «Erozijas ierobežošana» ietvaros 2007. gadā, lauksaimniekiem ar zaļajām platībām jānodrošina lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības nevis līdz 2. oktobrim, kā tas kļūdaini ziņots iepriekš, bet **līdz 15. novembrim**, «Novadnieku» informē Zemkopības ministrijas (ZM) preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Dagnija Muceniece. Respektīvi, — atbalsta saņēmējam

vismaz 70% no lauksaimniecībā izmantojamās zemes ar zaļajām platībām jānodrošina ziemas periodā no 15. novembra līdz nākamā gada 1. martam.

2. oktobris ir pēdējā diena, kad Lauku atbalsta dienestā jāiesniedz aizpildīts iesniegums pasākuma «Agrovide» apakšpasākumam «Erozijas ierobežošana» 2007. gadā un lauksaimniecībā izmantojamās zemes kartē, kurā atzīmētas apsaimniekotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes

platības. Tas nozīmē, ka līdz 2. oktobrim lauksaimniekam ir jāveic nevis kaut kādas obligātas darbības uz lauka, bet gan **jāizdomā, kur un kādas kultūras tiks audzētas.**

25. septembrī, ZM speciālistiem tiekoties ar lauksaimnieku organizācijām, tika nolemts veikt grozījumus attiecīgajos MK noteikumos, lai lauksaimnieki vismaz līdz oktobra vidum savos iesniegumos varētu veikt precizējumus, ja tādi būs nepieciešami.

Zirgkastaņi un ozolzīles lopbarībā

Parastās jeb zirgkastaņas visbiežāk aug apstādījumos, parkos. Tās dod daudz augļu, kurus parasti neizmantojam. Ari ozolzīlēm ne visur pievērš uzmanību, un tās neizmantojas iet bojā. Taču šīs dabas veltes patiesībā ir ļoti vērtīgs lopbarības produkts, ko pēdējā laikā sāk atzīt bioloģiskās saimniekošanas piekritēji.

Zirgkastaņu augļus izbaro zirgiem, zoodārzos tos labprāt ēd stīrnas, brieži, mežacūkas. No mājdzīvniekiem kastaņi labi garšo aitam, arī govīm. Kastaņus vislabāk izbarot svaigus, rupji samalcinātus. Aitai dienā var dot pat 1–2 kilogramus, nobarojamām aitām līdz 4 kilogramiem dienā. Aitas ātri nobarojas, gaja

kļūst garšīga. Govij dienā var dot 8–10 kilogramus maltu kastaņu. Nobarojamam liellopam – otrtūk. Kastaņus ziemai var uzglabāt arī izžāvētus.

Ozolzīles labprāt ēd tikai cūkas un kazas, arī aitas. Govis un zirgi neēd miecvielu un rūgtās garšas dēļ. Ari cūkām zīles dod ar mēru, tā veidojas ciets un garšīgs spēķis.

Vistām zīles dod samaltas un izmērcētas, piejaucot citai mikstbarībai. Tas veicina olu dēšanu.

Zīles un kastaņus salasa rudenī, sausā laikā, un žāvē caurvējā. Nedrīkst sabērt biežā kārtā. Pie kastaņiem un zīlēm dzīvnieki jārādina pakāpeniski. Nedrīkst dot bojātus.

Vēl der atgādināt, ka lopiem

ļoti ieteicami ir burkāni. Burkāniem piemīt spēja mikstināt vēderu. Burkāni iztīra zarnas no parazītiem. Zirgiem var dot līdz 20 kilogramiem burkānu dienā. Piena govīm pat līdz 25–30 kilogramiem. Burkānus var barot jebkura vecuma kumeļiem. Cūkām – gan vāriņus, gan nevāriņus. Ļoti labi burkāni noder zosu un piļu nobarošanai.

Sasmalcinātus burkānus zosis un pīles ēd bez apnikuma. Ja vēl piedod klāt nedaudz auzu, tad zosis nobarojas isā laikā. Ja nobarojamo zosu ir daudz, tad burkāni būs pati labākā un lētākā barība.

No preses materiāliem

Jaunākā literatūra lauksaimniekiem

Lai gan latvāņi Preiļu rajona teritorijā vēl nav pārlieku izplatījušies, zemnieki, kurus šī problēma skar, Preiļu lauku konsultāciju birojā var iepazīties ar Vides ministrijas, Zemkopības ministrijas, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Valsts SIA «Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs», Valsts SIA «Vides projekti» un Latvijas Vides aizsardzības fonda kopīgi izdoto informatīvo materiālu «Latvānis, tā izplatības ierobežošana».

Invasīvo augu sugu problēma ir kļuvusi aktuāla gan Latvijā, gan visā pasaulē. Bieži no citām zemēm ievesto augu audzēšanu un izplatīšanu sāk, neapzinoties svešo augu un dzīvnieku sugu iespējamo ļaunumu, ko tās var nodarīt vietējai faunai un florai, neievērojot viselementārākākos piesardzības principus.

Jaunais izdevums stāsta par latvāņu izplatības un izmantošanas vēsturi, sugas izplatības ierobežošanas metodēm, sniedz ieteikumus latvāņu integrētai ierobežošanai, kā arī informē par ierobežošanas ekonomiskajiem aspektiem, darba drošības pasākumiem latvāņu ierobežošanā un medicīnisko palīdzību pēc saskares ar latvāņiem.

○○○

Piedāvājam lasītāju uzmanībai izvilcīkus no informatīvā izdevuma par **latvāņu ierobežošanu nelielās platībās.**

Viens no efektīvākajiem, bet arī

darbietilpīgākajiem paņēmieniem Sosnovska latvāņu ierobežošanā ir **centrālo rozešu izduršārs ar lāpstu vai līdzīgu darbarīku** apmēram 5–10 cm zem augsnes virskārtas, iznīcinot auga ziemotspējīgos dzinumus. Veicot šo darbu ziedkopu veidošanās laikā, pietiek to izdarīt vienreiz sezonā, vienlaicīgi ievērojot visus piesardzības pasākumus, lai neapdedzinātos ar šūnsulu.

Paņēmieni var lietot atsevišķi augošu augu iznīcināšanai vai nelielu audžu ierobežošanai, kā arī vietās, kur nevar izmantot tehniku – grāvmālās, ūdeņu tuvumā, jaunaudzēs. Izmantojot centrālo rozešu izduršanas metodi, darbs jāveic regulāri daudzus gadus.

Mazāk efektīvs paņmiens ir regulāra **latvāņu apļaušana** ar trimeri, izkapti vai krūmgriezi, sākot no agra pavasara, kad tie sasnieguši 15–20 cm augstumu. Sekmīgai ierobežošanai apļaušana jāveic vidēji ik pēc 2–3 nedēļām. Tas ir samērā dārgs paņmiens, tāpēc to ieteicams kombinēt ar citām metodēm.

Latvāņu audžu vietu **noklāšana ar melnu polietilēna plēvi** pārbaudīta Madonas rajonā veiktajos pētījumos. Visi pieaugušie latvāņi un digsti apmēram triju mēnešu laikā aiziet bojā un augsne termiskās iedarbības rezultātā tiek sagatavota jaunu kultūraugu audzēšanai. Plēvei noteikti jābūt gaismas necaurlaidīgai.

Rudens nāk ar maizi

Sākums 1. lappusē

Skalu grozos agrāk pēc lauka novākšanas tika savāktas vārvas. Visiem patika piedalīties Maizes gudrību darbnīcā, sacenšoties tautsdziesmu, mīklu, pasaku, ticējumu stāstīšanā par maizi. Koknesieši, piemēram, zināja 100 maizes gudrības, toties ansamblis «Vecvārķava» paspīdēja ar asprātīgām mīklām.

Svētku dalībniekiem bija iespēja pasēdēt pie saimes galda Maizes muzejā un paklausīties Vijas Ancānes stāstījumā «Nu grydeņa da maizeitei» un aplūkot maizes cepšanai vajadzīgās iekārtas — abras, dzirnakmeņus, maizes līzes, graudu un miltu siekus, kā arī pamēģināt tos darbībā. Svētku dalībnieki gan grūda graudus piestā, gan mīcīja mīklu, katra folkloras kopa piedalījās kļiņģera cepšanā. Mājas saimnieki bija gādājuši arī par pusdienu mielastu, kur varēja izbaudīt dažādas rudens garšas un smaržas.

Uz garā maizes degustācijas galda ar savas produkcijas klāstu iepazīstināja lielākās Latvijas maiznīcas — SIA «Fazer maiznīca «Druva»», akciju sabiedrība «Hanzas maiznīca», «Vecā maiznīca», «Maiznīca «Dinella», kā arī Aglonas maiznīca.

Dienas otrajā pusē svētku viesi uz kopīgu vakarēšanu pulcējās Aglonas tautas namā. Galdā tika likta līdzī nēmtā maize — katram

no savas puses. Tika godinātas arī cepējas, kas stāstīja savus maizes stāstus, katra saņēma sponsoru un atbalstītāju sagādātās balvas. Īpaši skaisti noformēti bija krievu folkloras kopu pīrāgi. Maizes cepējas saņēma «Rīgas dzirnavnieka», Preiļu lauku konsultāciju biroja, Preiļu rajona zemnieku apvienības un Zemnieku savienības Preiļu nodaļas balvas.

Otrajā dienā svētki turpinājās Līvānos, rudenim veltot rotaļas un spēles. Uz rotaļām naskākās bija folkloras kopas «Ceiruleits», «Rūžupeite», kā arī «Vēlava», «Rotaļnieks» no Ventspils. Kopā ar rotaļniekiem darbojās Terēzija Rubene, rudens rakstus palīdzēja apgūt Žanna Vilcāne. Latgales mākslas un amatniecības centrā tālie viesi iepazinās ar Latgales kultūrvēsturisko mantojumu. Svētku dalībnieki apguva arī lietuvišu un krievu rudens svinēšanas tradīcijas.

Par svētku noformējumu bija parūpējusies Alla Grīneviča.

Starptautiskos folkloras svētkus «Rudynōji» atbalstīja Valsts Kultūrkapitāla fonds.

Kopskaitā svētkos piedalījās vairāk nekā 300 dalībnieki.

Kas maizei ar pirkstu bakstas, Laimai acī dur.

Kad kukulīti krāsni laiž, tam jāuzvelk Krusta zīmi, lai svētība būtu.

Latviešu tautas ticējumi

● Ar lielu interesi svētku «Rudynōji» dalībnieki noklausījās Aglonas maizes cepējas Emilijas Egles stāstīto.

Rušonieši saņēma balvu kā sportiskākā Latvijas klase

Rušonas pamatskolas 7. klase atzīta par vienu no sportiskākajām un azartiskākajām klasēm Latvijā. Piektdien, 28. septembrī šī skola saņēma balvu — veikalu tīkla «100 % sports» dāvinātās 32 basketbola bumbas dažāda vecuma grupu skolēniem.

Kā informēja Rušonas pamatskolas direktore Janina Selegoviča, pagājušajā mācību gadā «septītie», kas tolaik vēl bija 6. klase, savas audzinātājas Anitas Prikules vadībā aktīvi iesaistījās sporta un kultūras festivālā «ZZ čempionāts». Skolēni atbildēja uz konkursa jautājumiem, sūtīja atbildes, kā arī fotogrāfijas par savu sportisko dzīvi, piedalīšanos sacensībās un rezultātiem. Pārējo konkursantu vidū Rušonas bērni izcēlās ar oriģinālākajām idejām par to, kā uzlabot skolas sporta dzīvi.

Pamatskolas direktore atzina, ka skolēni ir ļoti priecīgi par saņemto dāvanu, kas dos iespēju plašāk iesaistīties sporta spēlēs un veicināt savu fizisko attīstību. 7. klasē mācās deviņi skolēni.

Konkursu organizēja veikalu tīkls «100 % sports» un jauniešu organizācija «Avantis». Balvas saņēmušas arī Jelgavas 1. sanatorijas internātpamatskolas, kā arī Remtes (Saldus rajons) un Vērgales pamatskolas (Liepājas rajons) sportiskākās klases.

Lauku skola – vietējai attīstībai

Rimicānu pamatskola bērnu skaita ziņā ir pati mazākā rajonā, uz šejieni ik dienas ceļu mēro 49 skolēni, ieskaitot pirmsskolas izglītības grupas 13 audzēkņus.

Mazā skolēnu skaita dēļ skolā izveidotas vairākas apvienotās klases, izņemot 1. klasi, kurā šogad mācās astoņi skolēni. Apvienotajās klasēs mācās otrklasnieki un trešklasnieki, 4. un 6., 5. un 7. 8. un 9. klase.

Skolas pedagogi šogad izveidoja pirmsskolas izglītības programmu, kuras realizēšana sākās septembrī. Programmas licence izsniegta līdz 2017. gadam. Ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai bērni sākumskolas un pamatskolas klasēs izglītību iegūtu tuvāk savas dzīves vietai, uzskata skolas direktore Velta Ziemele. Skolas dzīvotspēju raksturo kvalitatīvas izglītības ieguve, ar kuru tās absolventi var konkurēt citās mācību iestādēs. Pamatskolas direktore uzskata, ka mācību iestādē ir radīti labi apstākļi, lai šādu – konkurētspējīgu – izglītību iegūtu. Esam nodrošināti ar visiem nepieciešamajiem mācību līdzekļiem, novada dome atvēl mācību grāmatu iegādei vajadzīgo finansējumu, stāstīja Velta Ziemele. Iekārtota informātikas klase, kurā atrodas astoņi datori, to skaits ar jaunu datoru papildināts šovasar, atsevišķs datortermins ir skolvadībai, pavisam nesen divus datorus kā dāvinājumu no Latvijas Nacionālās bibliotēkas saņēma sko-

las bibliotēka, tie tagad novietoti ģeogrāfijas kabinetā. Šogad sagādāts mācību komplekts dabas zinību apgūšanai, jaunas kartes, atlanti. Regulāri tiek veikts kosmētiskais remonts, pērn nomainīts jumts. Septembra vidū pie skolas no mājās audzētām puķēm tika izveidots ziedu paklājs «Rudens saule».

Skola kopš 1996./97. mācību gada uztur draudzīgus kontaktus ar Latviešu Nacionālo fondu Stokholmā. Zviedrijas latvieši bija pirmie, kas skolai savulaik uzdāvināja datoru, kad lauku skolās tie bija neierasta lieta. Fonds sniedzis materiālo palīdzību pirmsskolas grupiņas iekārtošanā, tas regulāri palīdz pagasta trūcīgajām ģimenēm. Šogad pirms jaunā mācību gada sākuma skolu apciemoja fonda valdes locekle Māra Strautmane kopā ar vēl vienu fonda pārstāvi. Ciemiņi septiņām trūcīgajām ģimenēm dāvināja naudu mācību materiālu – darba burtiņu, kā arī sporta apģērbu un apavu iegādei. Velta Ziemele stāstīja, ka novada dome atvēlēja autobusu, lai bērni kopā ar vecākiem dotos uz pilsētu un par dāvināto naudu sagādātu visu skolai nepieciešamo. Pēc tam uz Stokholmu aizceļoja vecāku pateicības vēstules ar bērnu zīmējumiem un fotogrāfijām. Pērn ar Bērnu un ģimenes lietu ministrijas atbalstu un pašvaldības līdzfinansējumu pie skolas tika ierīkots rotaļu laukums.

Vēl joprojām laukos daudzām ģimenēm materiālais stāvoklis ir

slikts, un tieši mazas skolas priekšrocība ir pamanīt un novērtēt to situāciju, kādā bērni dzīvo. Skola izrāda par saviem audzēkņiem papildus rūpes, piemēram, ar domes atvēlētu autobusu noorganizēta kolektīva 20 audzēkņu aizvešana uz veselības pārbaudi pie ģimenes ārstes.

Direktore atzinīgi vērtēja skolas darbinieku saimi. Visiem pedagogiem ir atbilstoša izglītība, iegūta otra specialitāte, lai varētu mācīt vairāku priekšmetu stundas. Vizuālās mākslas skolotāja vienlaikus ir sākumskolas pedagoģe, bioloģijas un ķīmijas skolotājs vada sporta stundas un tamlīdzīgi. Mūsu skolā nekad nav bijusi tāda situācija, ka pietrūktu kāda priekšmeta skolotāja, uzsvēra direktore. Vairāki skolotāji strādā amatu savienošanas kārtībā un ierodas, piemēram, no Spogiem, no Rudzātiem.

Skolas direktore Velta Ziemele uzsvēra lielo atbalstu, ko saņem no Vārkavas novada domes. Skolēnu pārvadāšana notiek ar autobusu. Bērniem ir iespēja gadā divas reizes braukt ekskursijās, ir apmeklēta Liepāja, Ventspils, Igaunija, kā arī Latgales skaistākās vietas.

Pagājušajā mācību gadā Rimicānu pamatskola bija iesaistījusies biedrības «Lauku forums» projektā «Lauku skola – vietējās attīstības sirds». Tas bija paredzēts mazo lauku skolu saglabāšanas veicināšanai, mudinot, lai tās pieleistu sev arī citas funkcijas, piemēram, mūziklītas organizē-

šanu un tamlīdzīgi. No Preiļu rajona Rimicānu pamatskola bija vienīgā projekta dalībniece. Kā informēja projekta koordinatore Vija Jekimova, Rimicānu pamatskola izvēlējās divgadīgo bērnu apmācību. Visu pagājušo mācību gadu skolotāja Vija Jekimova apmeklēja seminārus Zemkopības ministrijā, mācoties projektu rakstīšanu, psiholoģiskas dabas jautājumus, apguva Polijas pieredzi, kurā realizēta mazo lauku skolu saglabāšanas programma arī ar nevalstisko organizāciju palīdzību.

Rezultātā arī Rimicānu pamatskolā tika nodibināta sabiedriska organizācija «Dzintars 2007», kurā vada Vija Jekimova. Biedrības darbība vērsta uz to, lai skolai ar dažādu aktivitāšu palīdzību pieleistu līdzekļus. Tiek meklēti sponsori volejbola laukuma ierīkošanai, bet sporta laukuma atbrīvošana no krūmiem tika veikta saviem spēkiem.

Uzsākta pašvaldībai piederošas divstāvu ēkas, kurā atrodas skolas bibliotēka un mājturības kabinets, apkārtnes labiekārtošana ar talku palīdzību. Projekta ietvaros skolā notika projektu nedēļa, kuras laikā tika veidotas sociālās kartes, apzinot sava novada problēmas, bet noslēgumā uz skolu tika uzaicināti vietējie uzņēmēji, kā arī novada domes vadība. Noskaidrojās, ka cilvēkiem ir

daudz vajadzību, un ir arī resursi to realizēšanai, vajag tikai aktīvi darboties un meklēt līdzekļus, arī ar projektu starpniecību. Vienā no vietējo iedzīvotāju problēmā bija bērnudārza trūkums, kas arī pamudināja uz pirmsskolas izglītības grupas dibināšanu. Līdzdalība projektā devusi daudz ideju, stāstīja skolotāja. Jūlijā notika projekta noslēguma nometne Talsu rajonā, uz kuru reizē ar skolotāju devās arī trīs skolnieces. Iegūts daudz zināšanu par prezentāciju veidošanu, diskusijām un disputiem, bet pašās beigās notika konference, kuras galvenais jautājums bija saistīts ar mazo lauku skolu tālāko likteni.

Pavisam Vārkavas novadā darbojas trīs mācību iestādes: Vārkavas vidusskola, Vanagu un Rimicānu pamatskolas. Vai pašvaldībai to uzturēšana finansiāli ir pa spēkam un vai nebūtu izdevīgāka apvienošana? Uz šo jautājumu Vārkavas novada domes priekšsēdētāja Antra Vilcāne atbildēja, ka triju skolu uzturēšana ir samērā smaga nasta, pie tam, ņemot vērā mazo skolēnu skaitu. Taču tajā pašā laikā lauku novada prioritāte ir iedzīvotāji, viņa teica, un viņu dzīves kvalitāte, iespējas bērniem apmeklēt skolu un iegūt izglītību savas mājas tuvumā.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Studiju maksa palielinās

Jaunais studiju gads studējošajiem jauniešiem atnācis ar ziņu, ka naudas maks jāatver daudz plašāk un par zināšanām jāatdod arvien vairāk latu. Šogad salīdzinājumā ar pagājušo gadu studiju maksa atsevišķu augstskolu programmās pat dubultojusies. Vislaimīgākie ir tie studenti, kuri šogad zināšanu ieguvu beigs. Pirms četriem gadiem par studijām bija jāmaksā vien pārsimts latu gadā. Ar šo gadu studiju maksa palielinājusies līdz četrdesmiti skaitlim.

Lielākā un dārgākā universitāte

Visvairāk par izglītības ieguvu nāksies maksāt Latvijas Universitātes bakalaura studentiem. Šogad valsts lielākajā augstākās izglītības iestādē, studējot pilna laika klātienē, vidēji nāksies šķirties no 1100 latiem gadā. Salīdzinājumā ar pagājušo gadu studiju

maksa kāpusi aptuveni par 300 latiem. Arī pērn maksas kāpums vidēji bija par 300 latiem, tādējādi divu gadu laikā studiju maksa šajā universitātē ir dubultojusies. Vislielāko kāpumu izjutis tie studenti, kuri studēs ārstniecības programmu Latvijas Universitātē. Par ārstniecības zinību apguvi šogad nāksies maksāt 1500 latu gadā, kas ir par 500 latiem vairāk nekā pērn. Mazliet lētākas studijas ir nepilna laika klātienē. Izvēloties šāda veida studijas, gadā vidēji nāksies šķirties no 650 līdz 850 latiem. Studiju maksas kāpumu strauji izjust nākas arī neklātienē studentiem, jo pērn šādas studijas vidēji maksāja no 500 līdz 600 latiem gadā.

Veterinārija divreiz dārgāka

Studiju maksas kāpums neizbēgams arī Latvijas Lauksaimniecības universitātes studentiem. Šis augstākās izglītības iestādes piedāvātās izglītības cena kāpusi par 100 līdz 200 latiem, sasniedzot 800 latu robežu. Turklāt univer-

sitātes Veterinārmedicīnas programmas studiju maksa gada laikā pat dubultojusies. Pērn par šīm studijām bija jāmaksā 780 latu, bet šogad jauniešiem nāksies šķirties no 1500 latiem gadā. Mazliet mazāku maksas kāpumu izjutīs Latvijas Lauksaimniecības universitātē nepilna laika neklātienē studējošie. Šīs formas studiju maksa palielinājusies vidēji par 100 latiem.

Pret studentiem saudzīgāki

Salīdzinot pagājušā gada ar šā gada noteiktajām studiju maksām, vismazāk cietīs Rīgas Tehniskās universitātes studenti. Studiju programmu maksas, kuras pērn jau bija augstākās, šogad nemaz nav palielinājušas.

Dārgākās programmas – arhitektūras – apguve šogad, tāpat kā pērn, gadā izmaksās 1700 latu. Savukārt studijas Būvniecības fakultātē, līdzīgi kā pirms gada, vidēji maksās 1300 latu gadā. Studijas citās fakultātēs reti pārsniedz 1000 latu atzīmi, svā-

stoties 650 līdz 880 latu robežās. Salīdzinājumā ar 2006./2007. studiju gadu maksa kāpusi par pārsimti latiem.

Reģionos ceļ maksu

Šogad krietni lielāku maksas kāpumu salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem izjutīs Vidzemes augstskolas studenti. Pērn salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu studiju maksa bija palielinājusies par 60 latiem, bet šogad kāpums ir vairāk nekā 200 latu. Pērn par studijām Valmierā bija jāmaksā aptuveni 660 latu, savukārt tiem jauniešiem, kuri iestājās šogad, jau vidēji 930 latu par gadu. Līdzīgs studiju maksas pieaugums vērojams Liepājas Pedagoģijas akadēmijā. Tur šogad par studijām klātienē būs jāmaksā 720 līdz 830 latu gadā. Savukārt pērn vajadzēja šķirties vidēji tikai no 440 līdz 590 latiem gadā. Arī studijas neklātienē izmaksā daudz dārgāk. 2006. gadā varēja iestāties programmās ar 300 latu lielu studiju maksu, bet šogad Liepājas

Pedagoģijas akadēmijas studentiem būs jāmaksā 450 līdz 560 latu.

Kāpums vienāds ar nulli

Citu pilsētu augstākās izglītības iestādēs studiju maksas kāpums ir mērenāks. Rēzeknes augstskolā maksa par izglītību palielinājusies vidēji par 100 latiem. Šogad dārgākās studijas izmaksā 750 latu gadā pretstatā 600 latiem pagājušajā gadā. Daugavpils universitātes audzēkņiem šogad par studijām jāmaksā aptuveni 650 līdz 750 latu par gadu. Pagājušajā studiju gadā summa bija 520 līdz 660 latu robežās.

Vismazāk naudas par izglītību nākas atdot Latvijas Kristīgās akadēmijas studentiem. Šogad salīdzinājumā ar pagājušo gadu studiju maksa šajā akadēmijā nav mainījusies ne par latu. Tāpat kā iepriekšējā mācību gadā, arī šogad vidēji par studijām šajā augstākās izglītības iestādē jāmaksā 650 latu gadā.

«Latvijas Avīze»

INTERESANTI

Pirmās datorprogrammas autore – lēdija Bairona Lavleisa

Daudzi no viņas izgudrojumiem vēl tagad tiek lietoti programmēšanas valodās. Viņa rakstīja un zīmēja bezgalīgas programmēšanas uzdevumu virknes. Tās tiek uzskatītas par pirmajām datorprogrammām un tapušas – ticēt vai ne – 150 gadus pirms pirmā datora. Kas viņa ir? Grāfiene Ada Bairona Lavleisa dzimusi 1815. gadā lēdijas Anabellas Milbenkas un lorda Bairona ģimenē. Jā, tā paša dzejnieka — romantiķa, dēkaiņa, skandālista un brīvības cīnītāja — likumīgā laulībā dzimusi meita.

Tragiskā bērnība

Savā apzinīgajā vecumā tēvu Ada nekad tā arī nesatika. Tikai pēc viņa nāves lasīja sev vēltos dzejoļus. Māte Anabella – garlaicības, aprobežotības un svētulības iemiesojums – pieprasīja šķiršanos no sava vīra, kad meitenei bija astoņi mēneši. Un sarīkoja visskandalozāko šķiršanās prāvu tā laika augstākajās aprindās, noskaņojot visu sabiedrību pret Baironu, iztiesājot nedalītas aizbildnības tiesības pār mazo Adu, un nekad nepieļāva abu tikšanos.

Tāču ar vīra iznīcināšanu sabiedrības acīs nepietika. Viņasprāt, trako Baironu vajadzēja iznīcināt arī viņa meitā. Centīgā māte, cik ilgi vien varēja, aizliedza Adai lasīt dzeju. Jēkādu. Jo tā tāču bija jauna un nekontrolējama, varēja bērnā atmodināt tēva nelabos gēnus. Tā vietā meita tika virzīta matemātikas zinībās, kas viņai arī neticami labi padevās.

Tomēr gara lidojuma nicināšana nebija pārāk veiksmīga. Ada sevi neuzskatīja par matemātiķi, bet gan par analītiķi un metafiziķi. Anabellas tieksme pārtaisīt savu sapņaino, enerģisko, emocionālo un sportisko meitu neaprobežojās tikai ar izglītības metodēm. Tēva iedzimtības slāpēšanai ti-

ka izmantoti arī ķīmiski paņēmieni – opija un alkohola kokteilis, kurš tika dzirdīts meitenei ik dienu no agrina pusaudžu vecuma, kad sāka parādīties rakstura spēks un poētiskas, mistiskas intereses. Bērns tika padarīts atkarīgs no šīs dziras uz visu mūžu.

Ada neieredzēja savu māti. Viņas biogrāfi un mediķi vēsturnieki nespēja izskaidrot meitenes pēkšņo un divaino slimību. No 11 līdz 13 gadu vecumam viņa vienkārši nespēja staigāt. Iespējams, tas bija indētā bērna psihosomatisks protests pret mātes vardarbību.

Jāpiebilst, ka Ada skaisti atriebās savai mātei, aizejot no šīs pasaules, kas notika daudz agrāk par māti. Viņas pēdējā griba bija – būt apglabātai blakus savam vienmēr mīļētajam, bet nekad nesatiktajam tēvam viņa dzimtas kapos. Anabella bija spiesta šo prasību izpildīt. Ko izdevās nepieļaut dzīvē, tam nevarēja pretoties nāvē.

Meklējot dzīves jēgu

Septiņpadsmit gadu vecumā Ada kļuva par zilzeķi. Līdz mūsdienām tas nonācis jau kā lamuvārds pārlietu izglītotām sievietēm. Patiesībā tā apzīmēja pēc zināšanām, satura un dzīves jēgas izslāpušu augstākās sabiedrības sieviešu kustību, kas klačošanās un tērpju apspriešanas vietā nolēma satiekoties laiku pavadīt saturīgāk un izprast dziļāk arī zinātnes pasaules noslēpumus.

Viņas uz saviem vakariem aicināja dažādu nozaru zinātniekus, filozofus, mūziķus. Apmeklēja muzejus un universitāšu pētniecības centrus. Viens šāds Kembridžas apmeklējums jaunajai matemātiķei bija liktenīgs. Kembridžas universitātes matemātikas profesors Babeidžs dāmām demonstrēja savu izdomāto, bet ne līdz galam pabeigto diferenciācijas mašīnu (kaut ko līdzīgu mūsdienās kalkulatoram).

Ja pārējās dāmas skatījās uz divaino dzelziņu pilno kasti kā auni uz jauniem

vārtiem, Ada uzreiz uztvēra tās būtību un, atgriezies mājās, uzrakstīja vēstuli Babeidžam ar sīki izstrādātiem priekšlikumiem par to, kā likt tai darboties, kā uzlabot, ko vēl no tās varētu sagaidīt utt. Babeidžs bija sajūsmā, pat šokā, un tā sākās radoša draudzība un sadarbība, kas ilga līdz pat Adas nāvei.

Profesoram drīz vien apnika krāmētis ap diferenciācijas mašīnu, jo prātu jau bija pārņēmusi daudz sarežģītāka sapņu ierīce — analītiskā mašīna, mūsdienas datora prototips. Tad arī nāca Adas zvaigžņu stunda, kuru vēl ilgi pēc tam neviens nesaprata un nenovērtēja.

Adas zvaigžņu stunda

Lasot par Adas analītiskajai mašīnai veltītajiem darbiem, kļūst pavisam sarežģīti. Nekad īsti darbojamies šo mašīnu tā arī neieraudzījusi, poētiskā metafiziķe izstrādāja tai programmēšanas valodu. Vienkāršāk izskatīties, — ja profesors

Babeidžs radija tā sauktos dzelziņus jeb mehānismu, Ada tos atdzīvināja un savā iztēlē mācīja veikt vissarežģītākās darbības, tas ir, nodrošināja ar programmatūru. Vēl nesēn datorīkiem tik pazīstamās perifokartes bija šo procesu pamatā. Daudzi no viņas izgudrojumiem vēl tagad tiek lietoti programmēšanas valodās.

Ada rakstīja un zīmēja bezgalīgas programmēšanas uzdevumu virknes, viņas plāns mašīnas darbībai tiek uzskatīts par pirmo datorprogrammu aptuveni 150 gadus pirms pirmā datora. Ada bija pilnīgi aizrāvusies ar analītisko mašīnu, rakstīja par to, ka, izstrādājot arvien jaunus darbības plānus (programmas), šī mašīna spēš darīt pilnīgi jebko — sacerēt mūziku, strādāt, pārveidot zīmējumus.

Tāču grāfiene Ada Bairona Lavleisa bija nākusi šajā pasaulē par agru un bija arī tai drusku par gudru. Viņa nomira ar vēzi 36 gadu vecumā, precīzi atkārtotot sava slavenā tēva dzīves ilgumu.

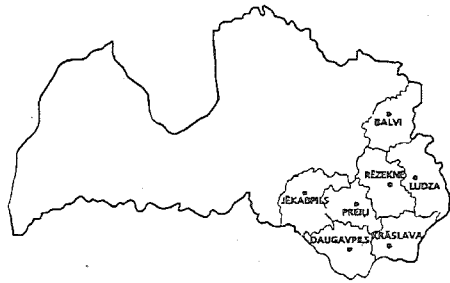
Kaismīgā daba, satiekoties ar zinātni, dzīves nogalē ieģrūda viņu pavisam negaidītā nelaimē. Abi ar Babeidžu viņi izstrādāja aprēķinu sistēmu, programmu, lai spētu noteikt uzvarētāju zirgu skriešanās sacīkstēs. Interesanti, ka loteriju rezultātu paredzēšanas programmas vēl šodien daļēji izmanto viņu metodiku. Tomēr abiem matemātiķiem neveicās. Ja Babeidžs bija pietiekami prātīgs, lai atmestu ar roku, Ada krita azartā un pārliecībā, ka agri vai vēlāk sistēma nostrādās, turpināja zaudēt milzīgus ipašumus, gandrīz izputinot savu ģimeni.

○○○

Amerikas Savienoto Valstu Aizsardzības ministrija ir uzcelusi lēdijai Baironai Lavleisai pieminekli, nosaucot savu 1979. gadā izstrādāto programmēšanas valodu *Ada*.

«Māja»

KAIMINU RAJONOS

LUDZAS RAJONĀ

Pareizi sniegta pirmā palīdzība var izglābt dzīvību

No valsts sacensībām pirmās palīdzības sniegšanā, kas notika Talsos, atgriezušās Ludzas rajona bērnu un jauniešu centra pirmās palīdzības pulciņa dalībnieces no Ludzas pilsētas ģimnāzijas un viņu skolotāja Antoņina Tutina. Sacensībās piedalījās 24 komandas. Ludzas meitenes ieguva 11. vietu, kas debijai nebūt nav slikts rezultāts.

Sacensības praksē pārbauda dzīvē ļoti nepieciešamas zināšanas – spēju pareizi rīkoties ekstremālā situācijā. Viss notiek realitātei tuvos apstākļos. Sarežģītā posmā vajadzēja tikt galā ar šiem *cietušajiem*, kas traumas bija ieguvuši jautrā piknikā: viens psihiski uzbudināts, viņam ir delīrijs alkohola reibumā, otrs tādā pašā stāvoklī un vēl kautiņā guvis lielus sasitumus, trešajam smagi apdedzināta roka, ceturtais ir bezsamaņā, piektajam – vaļēja bruice vēderā, bet *vecmāmiņai* no redzētā pārdzīvojuma — sirdslēkme. Ja ar visiem *cietušajiem* Ludzas meitenes labi tika galā, tad *vecmāte* palika nomaļus nepamanīta. – Nu ko, laikam jau cietusi ir mirusi, — bezkaislīgi konstatēja vērtēšanas komisija.

Meitenes pirmās palīdzības sniegšanas iemaņas apgūst jau

no 7. klases. Piecos gados uzkrāts daudz zināšanu. Arī dzīvē viņām nācies iemaņas izmantot, ir palīdzēts epilepsijas lēkmē, apturēta smaga asiņošana.

Cilvēku, kuri spēj operatīvi un medicīniski pareizi rīkoties, nemaz nav daudz. Tāpēc šogad pulciņa meitenes plāno iemācīt elementārās iemaņas jaunāko klašu bērniem, lai varētu rīkot sacensības skolā. Direktorei šī ideja patīk, viņa cer iegūt projektam atbalstu.

Neuzmanība un ziņkārība izrādījās liktenīga

18. septembra rītā Lauderu pagastā bērnnunama «Oāze» teritorijā notika traģēdija. Bērnnunama teritorijā būvbedrē gājis bojā 1989. gadā dzimis jauniešs.

Izrādās, bērnnunama teritorijā tika veikti remontdarbi kanalizācijas sistēmā, tāpēc arī izraktas iespaidīgi dziļas bedres. Būvbedrē, kurā atradās divi strādnieki, bija norobežota ar brīdinājuma lentu, taču 18 gadus vecais bijušais bērnnunama audzēklis, šķiet, šim brīdinājumam nepievērsa uzmanību vai arī paļāvās uz to, ka ar viņu nekas nevar notikt. Tomēr, kad jauniešs piegāja pie tranšejas malas, zeme kopā ar visu puisi nobruka un tranšējā tika aprakti gan abi strādnieki, gan jauniešs. Par laimi, abiem vīriešiem izdevās izkļūt no sava kapa, taču zēnam

nepaveicās.

Par notikušo ierosināts kriminālprocess, nozīmēta tiesu medicīniskā ekspertīze. Pēc sākotnējā ekspertu atzinuma, jauniešs gāja bojā ķermeņa saspišanas un iekšējo orgānu bojājumu dēļ.

— Acimredzot daļa vainas būs jāuzņemas strādnieku darba devējam, jo Darba inspekcija sliecas domāt, ka tikuši pārkāpti MK noteikumi «Darba drošības prasības, veicot būvdarbus». Likumdošana paredz, ka tranšejas malām jābūt nostiprinātām. Konkrētajā gadījumā tas netika izdarīts. Tāpēc zeme nobruka un notika traģēdija, — saka Latgales reģiona Valsts Darba inspekcijas Rēzeknes sektora vadītājs Māris Balters.

Starptautisks plenērs Ludzā

Ludzā notika pilsētas 830. gadadienai veltīts plenērs, uz kuru bija ieradušies astoņi dažādu paaudžu un valstu mākslinieki. Viņi vēlējas Ludzā atspoguļot tādu, kāda tā ir tagad, rudenī. Paies pieci vai desmit gadi, un pilsētas seja iegūs jaunus vaibstus.

Utenas (Lietuva) mākslas kolas direktors Jonas Pleckevičus atzina: — Mani interesē viss, kas saistīts ar mana novada un Latgales vēsturi. Esmu ne tikai mākslinieks, bet arī vēstures pētnieks. Laistas klajā trīs grāmatas, kas saistītas ar traktu Sanktpeterbur-

Tālbraucēji šoferi varēs ēst siltas pusdienas

Brīgu pagasta padomes deputāti nolēmuši piešķirt tirdzniecības atļauju SIA «Lira». Uzņēmums tagad drīkstēs tirgot karstos ēdienus pašvaldības teritorijā gar tālbraucēju automašīnu rindu.

Ceram, ka arī pagastam tas nesis kādu labumu, jo autovadītāji varbūt mazāk metīs atkritumus ceļmalās, uzskata pagasta padomes priekšsēdētāja Valentīna Smirnova.

«Ludzas Zeme»

● Plenēra dalībnieki ir gandarīti par Ludzā paveikto.

ga – Varšava. Šajā ceļā ir arī mūsu pilsētas Rēzekne, Daugavpils, Utena, Kauņa. Arī Ludza atradās uz šī trakta un tā mani savaldzināja ar vēstures elpu, kas te jūtama. Īpašas sajūtas pārņem pilskalnā. Tāpēc es to izvēlējos gleznošanai.

Ludza nav sirma, tā ir krāsaina, pie šāda secinājuma nonācis mākslinieks no Gruzijas Nuzgars Paksadze. — Mani fascinē Ludzas mazās ieliņas, te vēl ir saglabāties vietējais kolorīts. Krāsainās mājas, vecā apbūve. Ar tādu vēsturisko apbūvi var lepoties tikai divas – Ludza un Krāslava. Atbraucēja, it īpaši mākslinieka, acīm te ir daudz kā tikama. Pats galvenais pilsētnieku uzdevums – pacensties saglabāt veco pilsē-

tas seju.

Nikolajs Dundzins no Baltkrievijas uz plenēru ieradās ar nelielu novēlošanos, jo uz izstādi Ludzas novadpētniecības muzejā veda savas gleznas. Darbu pārvešana pāri robežai prasīja vairāk laika nekā parasti. N.Dundzins ir ne tikai mākslinieks, bet arī novadpētnieks, strādā muzejā Vitebskā. Ludzu pameklēja pirmo reizi: — Ludza ir fantastiska pilsēta. Taču, ieraudzījis pilsdrupas, es uzreiz nolēmu, ka gleznošu tās. Katrs akmens senajās sienās ir savā krāsā, un viss kopā mani izraisīja īpašu savijojumu un jūtu uzplū-

«Ludzas Zeme»

BALVU RAJONĀ

Iespēja atrada mani – esmu Taipejā

Pieņēma uzaicinājumu

Piecus gadus dzīvoju un mācījos Jelgavā. Šobrīd man ir 23 gadi, saka Liene Cunska. Viņa beigusi Latvijas Lauksaimniecības universitātes Sociālo zinātņu fakultāti, iegūstot bakalaura grādu iestāžu un uzņēmumu vadībā. Uzreiz pēc tam iestājies un mācījusies magistrantūrā. Viens gads pagājis, studējot starptautisko projektu vadību, pabeigts pirmais kurss. Bija domājusi, ka grib studēt kaut kur ārpus Latvijas, taču vairāk par Anglijas vai Amerikas mācību iestādēm, par sevi stāsta Liene. Viņai nācās piedzīvot pārsteigumu un strauji pieņemt lēmumu. Balvu pilsētas dome sadarbojas ar Taipejas misiju, kurai ir pārstāvniecība Rīgā. Liene saņēma piedāvājumu studēt Taivānā.

Viņa, protams, apdomājās, līdz devās uz Rīgu, lai tiktos ar Taipejas misijas pārstāvjiem. Atgriezies mājās ar lielu grāmatu un materiālu kaudzi, Liene sāka skatīt iespējas. Viena bija studēt piecus gadus, otra – divus gadus. Liene izvēlējās otro. Gribējās turpināt mācīties kaut ko tuvāk iesāktajai sfērai, tāpēc uz Rīgu viņa mēroja ceļu vēl vairākas rei-

zes, jau kārtējot dokumentus tāljam ceļam. Lienes izvēle bija mēdzmenta departaments (Taivānā ir citāda izglītības sistēma) Ming Chung universitātē, jo tas likās tuvāks vadībai un uzņēmējdarbībai.

Lienes izvēli par labu atzina arī misijas pārstāvji Rīgā, tāpēc šaubu vairs nebija – septembrī Liene devās tālajā reisā Rīga – Kopenhāgena – Londona – Honkonga – Taipeja. Izvēlējās iepazīt citas tautas kultūru, satikt jaunus draugus, lai arī Jelgavā man bija labs darbs un studiju iespējas, arī draugi, teica Liene. Valodas barjera mani nebaida. Ciemojoties Amerikā, runāju brīvi. Protams, būs daudz specifisku terminu, taču sākumā visiem būs grūti, ne man vienai, vēl būdama Balvos teica Liene Cunska.

Ķīniešu ēdiens — garšīgāks

Pēc nedēļas dzīves Taivānā, kopmitnēs, kas atrodas universitātes teritorijā, Lienei radušās pirmās atziņas. Taipeja ir Taivānas galvaspilsēta, turklāt daudz lielāka, nekā Balvu jaunietei šķita sākotnēji. Universitātes teritorija atrodas kalnos, ir ļoti liela, tajā ietilpst pušu un meiteņu kopmitnes (atsevišķi), mācību telpas,

basketbola un sporta laukums, veikals un divas kafējnīcas, kā arī studentiem visnepieciešamākā iestāde: bibliotēka. Tā kā universitātes teritorija atrodas kalnā, no kopmitņu un citu telpu loģiem paveras skaists skats uz pilsētu. Lai no pilsētiņas nokļūtu kopmitnē, jāmēro aptuveni 300 stāvi pakāpieni. 10. septembrī viņai notika pierēģistrēšanās universitātē, bet mācības sākās tikai 18. septembrī.

Liene jau paspējusi iepazīties ar jauniešiem no ASV, Mongolijas, Filipīnām un Malaizijas. Laiks ir ļoti silts, aptuveni plus 27 grādi, bet pēc lietus – sūtīgs.

Pilsētā visu diennakti notiek liela rosība, jo darbojas diennakts tirgus, kurā var nopirkt visu, sākot no apģērba, beidzot ar pārtiku. Pirmās dienas es tur arī pavadiju, jo tirgū ir dažādas aktivitātes, daudz cilvēku, stāstīja Liene.

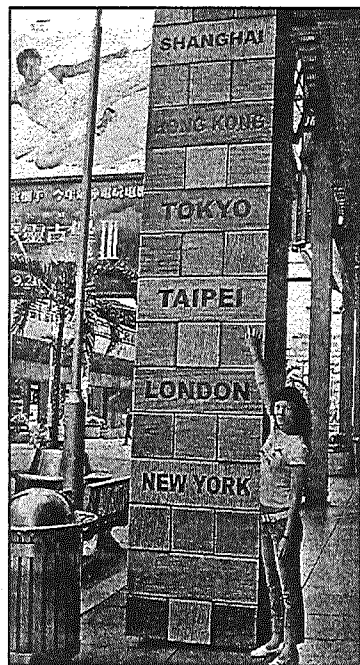
Ar «Vaduguns» žurnālistiem viņa sazinās e pastā. Viņa ar istabas biedreni iepazīsusi pilsētu, tirdzniecības centru un slaveno biznesa centru, kas, šķiet, ir augstākais pasaulē. Liene secina, ka dzīve šeit tomēr ir dārgāka nekā Latvijā, jo pusdienas ķīniešu gaumē var pašst par pusotru latu. Tās Liene atzīst par labām un ļoti

garšīgām.

Dzīvošana izmaksā četras reizes dārgāk nekā Latvijā, jo ires maksa par četrstabu dzīvokli ir aptuveni 500 lati. Kopmitnes ir vislētākā dzīvošanas vieta, taču jāņem vērā, ka kopā jādzīvo sešām jauniešiem vienā istabā, kas nav īpaši labi. Latvijā jau pierasts, ka maksimums iemītnieku skaits ir četri cilvēki vienā istabā, atzīst jaunie-

Universitātes teritorija — apsargāta

Katras zināšanas, ne tikai universitātē gūtās, ir vērtīgas. Liene to jau iegaumējusi, jo atkal atrasti jauni domubiedri no Čehijas, Slovērijas, Lietuvas, Japānas, Krievijas. Daži no viņiem Taipejā dzīvo gadu, citi tikai mēnesi, tāpēc sarunas ir interesantas. Liene stāsta, ka daudz ko vēl nezina. Viņu pārsteidz fakts, ka cilvēki ir ļoti laipni un ikvienam, kurš daudz-maz zinā angļu valodu, var prasīt jebko – ja vien zinās, palīdzēs. Lai arī man iesaka uzmanīties un sargāt savas lietas, es jutos droši, jo universitātes teritorija ir apsargāta, te veic video novērošanu, un teritorijā ne katrs var iekļūt, stāsta Balvu meitene. Jaunie stu-

● Liene Cunska Taipejā, kurp devās, lai turpinātu izglītību Ming Chung universitātē.

denti iepazīstināti ar daudziem pulciņiem vai tā saucamajiem klubiem, kuros var darboties, un to ir apmēram 120 – dejošanas, zīmju valodas, maģisko triku, angļu valodas un daudzi citi klubi. Arī Liene domā kādā no tiem iesaistīties. Viņai jau esot lekciju saraksti, bet izbrīnu radot tas, ka mācību diena ilgst tikai trīs stundas. Daudz jāstūde patstāvīgi, veicot tā sauktos mājasdarbus. Balvu meitenei viss vēl priekšā.

«Vaduguns»

10. LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Atbalsta noteikumus mobilo tālrunu zādzību ierobežošanai

Ministru Kabinets 11. septembrī atbalstīja Iekšlietu ministrijas izstrādāto noteikumu projektu «Noteikumi par zudušu elektronisko sakaru galiekārtu centralizētas datu bāzes veidošanu, uzturēšanu un izmantošanu, kā arī šādu galiekārtu izmantošanas iespējas pārtraukšanu un atjaunošanu», «Novadnieku» informē Laura Karnīte, Preses un sabiedrisko attiecību departamenta direktora vietniece, Preses centra vadītāja.

Noteikumu mērķis ir ierobežot mobilo telefonu zādzības, kā arī novērst nozaudētu un zagtu mobilo tālrunu izplatību un lietošanu elektronisko sakaru tīklos.

Projekts nosaka kārtību, kādā tiek iesniegts pieteikums galiekārtas izmantošanas iespējas pārtraukšanai vai atjaunošanai, kārtību un termiņus, kādā elektronisko sakaru komersants iekļauj informāciju par īpašnie-

kam zudušu galiekārtu centralizētajā datu bāzē, kā arī kārtību un termiņus, kādā elektronisko sakaru komersants nodrošina īpašniekam zudušas galiekārtas izmantošanas iespējas pārtraukšanu un atjaunošanu savā elektronisko sakaru tīklā.

Projekts paredz līdz 2008. gada 1. janvārim izveidot centralizētu datu bāzi, kurā tiks iekļauta informācija par nolaupītām, pazaudētām vai citādi pret savu gribu no īpašnieka varas izgājušām galiekārtām. Datu bāzes izveidi un uzturēšanu, informācijas pieejamību izmeklēšanas iestādēm un Iekšlietu ministrijas Informācijas centram tiešsaistes režīmā bez maksas, kā arī centralizētajā datu bāzē iekļauto īpašniekam zudušu galiekārtu identifikatoru publicēšanu, noslēdzot savstarpēju līgumu, nodrošinās elektronisko sakaru komersanti. Šie MK noteikumi ir viens no nor-

matīvajiem aktiem, kuru mērķis ir novērst zagtu mobilo tālrunu izmantošanu. Jau iepriekš pēc IeM iniciatīvas tika veikti grozījumi Elektronisko sakaru likumā un Administratīvo pārkāpumu kodeksā, kas nosaka sodu par zagtu mobilo tālrunu atbloķēšanu. Ar šiem grozījumiem iecerēts panākt, ka zagtus mobilos tālrunus nebūs iespējams izmantot nevienā no mobilo sakaru tīkliem, tādējādi padarot tālrunu zādzības un laupīšanas bezjēdzīgas un samazinot noziedzību šajā jomā.

Projektu izstrādāja darba grupa, kurā piedalījās pārstāvji no Iekšlietu ministrijas, Valsts policijas, Iekšlietu ministrijas Informācijas centra, Satiksmes ministrijas, Latvijas Telekomunikāciju asociācijas, Drošības policijas, SIA «Latvijas Mobilais Telefons», SIA «Tele 2» un SIA «BITE Latvija».

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes no 1. līdz 15. oktobrim

LAIKS	LIETAS DALĪBNIEKI	LIETAS BŪTĪBA
1. oktobrī pulksten 10.00	Vasilis Trofimovs	KL 186.p.1.d. – apsūdzēts par svešas mantas tišu iznīcināšanu, nevērtīgi rīkojoties ar uguni
2. oktobrī pulksten 10.00	Aloizs Valainis	KL 175.p.2.d. – apsūdzēts par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
2. oktobrī pulksten 10.00	Māris Višņakovs	KL 298.p.2.d. – apsūdzēts par apzināti nepatiesu ziņojumu par smaga nozieguma izdarīšanu
2. oktobrī pulksten 14.30	Ainārs Meirulis	KL 109.p.3.d. – apsūdzēts par patvaļīgu koku ciršanu, ar šim darbībām radot būtisku kaitējumu
3. oktobrī pulksten 10.00	Aļona Tumaševiča	KL 175.p.2.d., 180.p.1.d. – apsūdzēta par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
3. oktobrī pulksten 10.00	Leonīds Cvetkovs, Juris Jevdokimovs, Leonīds Kozlovskis, Vitālijs Kozlovskis	KL 175.p.3.d., 314.p.2.d., 176.p.3.d., 180.p.2.d., 185.p.1.d. – Cvetkovs apsūdzēts par to, ka izdarīja laupīšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās; Jevdokimovs apsūdzēts par to, ka iegādājās un realizēja mantas, zinot, ka tās iegūtas noziedzīgā kārtā
4. oktobrī pulksten 10.00	Sergejs Semjonovs	KL 252-2.p.1.d. – apsūdzēts par to, ka neatļauti iegādājās, glabāja psihotropās vielas bez nolūka tās realizēt un lietoja bez ārsta nozīmējuma atkārtoti gada laikā
4. oktobrī pulksten 10.00	Valentīns Ivanovs	KL 186.p.1.d. – apsūdzēts par to, ka, nevērtīgi rīkojoties ar uguni, tiši iznīcināja svešu mantu
5. oktobrī pulksten 10.00	Ivars Lesiņš	KL 231.p.2.d. – apsūdzēts par rupju sabiedriskā miera traucēšanu (huligānismu), kas izpaudās acīmredzamā necienā pret sabiedrību, saistītu ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam
8. oktobrī pulksten 10.00	Guntars Jevdokimovs	KL 175.p.3.d., 193.p.4.d. – apsūdzēts par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), iekļūstot dzīvoklī, kā arī nolaupīja un atkārtoti izmantoja svešu maksāšanas līdzekli
9. oktobrī pulksten 9.30	Māriete Mališeva	par sprieduma atlikšanu KL 180.p.2.d. – apsūdzēta par zādzību nelielā apmērā atkārtoti
9. oktobrī pulksten 10.00	Igors Titovs, Valentina Vilcāne	KL 175.p.3.d. – Vilcāne apsūdzēta par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
10. oktobrī pulksten 10.00	Olga Erenkova	KL 218.p.2.d. – apsūdzēta par to, ka izvairījās no nodokļu nomaksas, ar to nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā
11. oktobrī pulksten 10.00	Iveta Kapustenoka	KL 125.p.1.d. – apsūdzēta par to, ka tiši nodarīja smagu, dzīvībai bīstamu miesas bojājumu
11. oktobrī pulksten 10.00	Igors Grigorjevs, Sergejs Malnačs, Raimonds Vilde	KL 125.p.3.d., 185.p.1.d., 126.p.2.d.3.pkt., 262.p.2.d. Grigorjevs un Malnačs personu grupā izdarīja svešas mantas tišu bojāšanu; Grigorjevs, Malnačs un Vilde personu grupā tiši nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus; Grigorjevs nodarīja tišu smagu miesas bojājumu, kas vainīgā neuzmanības dēļ bija par iemeslu cietušā nāvei
11. oktobrī pulksten 14.30	Aivars Peipiņš	KL 262.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, atrodoties alkohola reibumā
15. oktobrī pulksten 10.00	Ivans Zukovs	KL 233.p.2.d. – apsūdzēts par to, kas bez attiecīgas atļaujas iegādājās, glabāja un nēsāja šaujameroci

POLICIJAS ZIŅAS

Laika posmā no 24. līdz 30. septembrim Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēti 38 iesniegumi. Nedēļas laikā bijuši trīs mantas tišas iznīcināšanas vai bojāšanas gadījumi, septiņas zādzības, seši sīkā huligānisma gadījumi, trīs reizes bijusi nepieciešama ugunsdzēsības dienesta palīdzība.

Ugunsgrēks Livānos

Policijas pārvaldē saņemta informācija par to, ka 25. septembrī Livānos izcēlies ugunsgrēks kādā elektrosadales apakšstacijā. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.

Zagli paviesojušies mežā

25. septembrī pēc palīdzības policijā griezās kāds 1961. gadā dzimis Riebiņu iedzīvotājs. Viņš bija konstatējis, ka zagli izzāgējuši viņam piederošo mežu 0,5 hektāru platībā. Par notikušo zādzību uzsākts kriminālprocess.

Preiļos paņēma fotoaparātu un telefonu

Garnadži 26. septembrī uzdarbojušies arī Preiļos. Par to policijai ziņojusi kāda 1963. gadā dzimusi sieviete, kura konstatējusi, ka no viņai piederošā dzīvokļa nozagts digitālais fotoaparāts «Olimpic».

Tajā pašā dienā Preiļos reģistrēta vēl viena zādzība. No Preiļu novada sociālā dienesta telpām kāds nozādzis mobilo

telefonu «Nokia 3110».

Dega dzīvojamā māja Riebiņos

Ugunsdzēsēju palīdzība bijusi nepieciešama Riebiņos, kur 27. septembrī kādai 1934. gadā dzimušai sievietei piederošajā mājā izcēlies ugunsgrēks. Uguni izdeguši griesti un sienas 12 kvadrātmetru platībā.

Pēc piekaušanas nogādāti slimnīcā

29. septembrī Preiļu slimnīcā medicīniskās palīdzības sniegšanai nogādāti divi 1984. un 1986. gadā dzimuši vīrieši. Noskaidrots, ka viņus piekāvuši nepazīstami jaunieši.

Upmalas pagastā apgāzts stends

Ar iesniegumu policijā griezušies Vārkavas novada domes pārstāvji. Konstatēts, ka 30. septembrī Upmalā apgāzts Vārkavas novada domei piederošais informācijas stends.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

AUTOVADĪTĀJIEM

Brauksim draudzīgāk un lēnāk

Svarīgākais benzīna patēriņa samazināšanas noteikums – braukšanas stils. Ja brauksiet agresīvi, bīdāties ne tikai automobili un nervus sev un citiem, bet arī degvielas patēriņš ievērojami augs. Ja brauksiet rāmi un pieklājīgi, ievērojot dzinēja optimālo režīmu (2000 līdz 3000 apgriezieni), degvielas ekonomija patiešām būs ievērojama, pat līdz 30 procentiem.

✓ Nomazgājiet savu auto un dariet to biežāk nekā līdz šim. Auto, kas aplīpis ar dubļiem, nav estētiski pievilcīgs un, kā izrādās, patērē arī vairāk degvielas. Ja negribas tērēties, braucot uz automazgātavu, dariet to pats.

✓ Braucot ātri, labāk aizvērt lūkas un logus – gaisa pretestība palielina degvielas patēriņu.

✓ Kad auto nolikts stāvvietā, neaizmirstiet izslēgt visas elektrosistēmas: radio, ventilāciju, logu apsildāmos, gaisa kondicionētāju, mobilo tālruna lādētāju.

✓ Ja pirms braukšanas apdomājiet optimālos maršrūtus pilsētā – katrs krustojums, apvedceļš un sastrēgums aprīj dārgās degvielas mililitrus. No rīta pirms izbraukšanas ieslēdziet radio – gandrīz visas radiostācijas brīdina par problēmām uz ceļiem. Interneta mājas lapā www.uzkartes.lv atradīsiet sev izdevīgākos maršrūtus gan Latvijas pilsētās, gan ārpus tām.

✓ Centieties braukt ar vienmērīgu ātrumu gan pilsētā, gan ārpus tās.

✓ Izvairieties no straujas breižēšanas, pie krutojuma pierīķiniet mierīgi. Mierīgs braukšanas stils saudzē ne tikai jūsu auto, bet arī vidi, īpaši gaisu, ko elpojam. Ikreiz bremzējot, dilst bremžu diski un gaisā nonāk azbesta daļiņas, kas ir ļoti spēcīgs kancerogēns. Riepas dilstot veido putekļus, kuru sastāvā ir kadmījs, kas toksiski iedarbojas uz cilvēka organismu.

✓ Ari uzrāvēni un katra pārnese stiepšana līdz galam ietekmē degvielas patēriņu – labāk ieslēgt augstāku pārnesumu ātrāk.

✓ Gaidot kādu līdzbraucēju, kurš «tūlīt nāks», vai pie dzelzceļa pārbrauktuves, labāk motoru izslēgt. Ari vide būs jums par to pateicīga, jo visvairāk izplūdes gāzu rodas, automašīnu iesildot, tai darbojoties tukšgaitā un uzsākot kustību – tātad stāvvietās, pie krustojumiem un sastrēgumos.

✓ Auksta motora iesildīšana arī maksā naudu. Labāk sākt braukt uzreiz pēc motora iedarbināšanas, bet mierīgi, jo pie slodzēm tas uzsilst ātrāk.

✓ Šad un tad pārbaudiet gaisa spiedienu riepas, jo mīksta riepa ietekmē degvielas patēriņu. Katrā degvielas uzpildes stacijā pieejams kompresors ar manometru.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Kā jūs vērtējat pasta paredzēto samaksas dubultošanu par preses izdevumu piegādi nākamgad?

Anastasija Ancāne no Vārkavas novada:

—Preses izdevumus, arī rajona laikrakstu, biežāk pārku kioskā. Diemžēl cenas paaugstinās visam, ne tikai avīzēm. Skumji, bet mēs pie tā sākam jau pierast. Domāju, ka sadārdzinājuma dēļ cilvēki preses izdevumus pirks un abonēs mazāk. Tomēr es tos izdevumus, kas mani interesē, pirkšu neatkarīgi no tā, cik tie maksā. Tas lielā mērā atkarīgs no izdevuma saturu un tā, vai tas mani interesē.

Taisija Ticsone, friziere Preiļos:

—Diemžēl neko nevaram izdarīt, jo cenu celšana nav atkarīga no mums. Elektrība, gāze, karstais ūdens arī kļūst dārgāki. Laikrakstus un žurnālus mēdzu pirkt kioskā.

Ja tie maksās vēl vairāk, būs jāsamazina to pirkšana.

Eleonora Švarnoviča, pensionāre no Aglonas pagasta:

—Varu atļauties abonēt tikai vienu laikrakstu. Ja pasts pacels tā piegādes cenu, būs jāpadomā, vai to vairs varēšu atļauties. Tā darīs arī citi pensionāri, rezultātā paliekot bez informācijas. Jau tagad daudzi vecie ļaudis mazo pensiju un dārdzības dēļ iztiek bez avīžu abonēšanas. Valstij būtu jāatrod iespēja, kā kompensēt šos izdevumus, vai arī piešķirt subsīdijas pastam. Cenas paaugstina visam par latiem, bet, piemēram, mūsu ražotajam pienam gan iepirkuma cenu palielina tikai par vienu santīmu reizi pusmēnesi.

Valdis Katkevičs, ārsts Preiļos:

—Mani tas neiespaidos. Preses izdevumus iegādājos kioskā. Cenas ceļas visam un visā pasaulē, būs vien jāsamierinās ar to.

Juris Leščanovs (no kreisās) un Māris Miezītis no Preiļiem:

J. L.: — Jau pašlaik atļaujos abonēt ļoti ierobežotu avīžu skaitu. Ja celsies cenas, būs jāizvēlas tikai viena avīze.

K. M.: — Abonēju divus laikrakstus. Ja to abonēšana pasta izdevumu dēļ kļūs dārgāka, nāksies pārdomāt, no kura atteikties. Jau pašlaik augsto cenu dēļ iedzīvotājiem ir ierobežota informācijas ieguves iespēja.

L. Rancāne
Foto: A. Dzerkalis

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBA

InservissCredit

SOETE GENERALE GROUP

**OKTOBRĪ UN NOVEMBRĪ
IZDEVĪGĀKIE
NOTEIKUMI
AUTOKREDĪTAM
ŠAJĀ GADĀ!**

ATNĀKSI - AIZBRAUKSI!

Preiļi, Brīvības 2, tālr. 53 81125

Pārdod

OPEL ASTRA 1,6 I, 1992. g., tumši pelēka, hidrostūre, centr. atslēga, TA. Cena Ls 500. Tālr. 26139218;

BMW 520 (līdz 24 v, TA, 1991.g. izl., 1600 EUR). T.26248262;

BMW 524 TD (1991.g. izl., TA līdz 10.2007. ABS, kondicionieris, stereo, CD) vai maina pret a/m (dizeli). T.26812395;

BMW 525 (1988.g. izl., pelēkā krāsā, TA, teicamā stāvoklī, Ls 1500). T.25967401;

BMW 525 (24 vārstu, 1990.g. izl., TA, ļoti labā tehniskā un vizuālā stāvoklī, 2100 EUR). T.26597085;

CHRYSLER VOYAGER (1995.g. izl., 3,3, gāze - benzīns, 7 vietas, automātiskā ĀK, signalizācija, el. stikli, spoguļi, gaisa spilveni, stereo, TA). T.28357080;

FORD FIESTA (1990.g. izl., 1,6, sarkana, normālā tehniskā stāvoklī). T.26435475;

FORD GALAXY (1998.g. izl., 2,8 i, automātiskā ĀK, pilnpiedziņas, tikko no Vācijas). T.26312094;

FORD GALAXY (2,0i, 1996.g. izl., kondicionieris, el. spoguļi, stikli, teicamā stāvoklī, spoilers). T.29414603;

FORD SCORPIO (2,0, DOCH, 1995.g. izl., gāze - benzīns, el. pakete, koka imitācija, lūka, luksturi, 2 Air Bag, TA, 2550 EUR). T.29477247;

FORD SCORPIO (2,8i, 1987.g. izl., bez TA, lēti vai rezerves daļām). T.26849512;

FORD SIERRA (2,3 D, 1990.g. izl., TA līdz 20.06.07., labā stāvoklī, jauna, AKB, diski). T.26617790;

FORD TRANSIT (100 I, 1988. g. izl., 2,5 D, augstais, garais, kravas, bez TA). T.29267696;

GAZ 51 (1954. g. izl., braukšanas kārtībā). T.29446589;

HYUNDAI STANEX (8+1 vieta, 2000. gada, tumši zaļa, 2,5 dizelis, 2 kondicionieri, jauna TA, 7500 EUR). T.29105688;

MAZDA 323 (1987.g. izl., TA, ekonomiska, 1,7 dizelis, lēti). T.29484940;

MERCEDES (1997.g. izl., 2,5, dizelis, mehāniskā ĀK, sudraba krāsā). T.29327602;

MERCEDES 124 W (teicamā stāvoklī, Ls 1000) vai maina ar piemaksu. T.25518280;

MERCEDES BENZ 200 (1989.g. izl., 2,0 dizelis, TA, teicamā tehn. stāvoklī) vai maina. T.29275858;

MITSUBISHI GALANT (1992.g. izl., 1,8i, jauna TA, lietie diski, Ls 900). T.22038024;

MITSUBISHI PAJERO (džipu, 1993.g. izl., dizelis). T.29327602;

MITSUBISHI SPACE WAGON (2,0i, 1991.g. izl., lietie diski, TA, 7 vietas, Ls 550).

T.26597085;

NISSAN ALMERA (2,0i, dizelis, 1999.g. izl., 4,5 - 7,5 I, viss elektro, kondicionieris, signalizācija). T.26423471;

NISSAN SANNY (1991. - 92. g. izl., pelēkā metāliskā krāsā, ziemas riepas, TA, signalizācija, Ls 550). T.26367901, 22444854;

OPEL CALIBRA (1992.g. izl., el. spoguļi, el. lūka, apsildāmie spoguļi, hidrostūre, lietie diski, centrālā atslēga, signalizācija, TA līdz 11.2007., 1600 EUR). T.28664054;

OPEL KADETT (1,7 dizelis, var atsevišķi motoru). T.26195573;

OPEL KADETT (1,7 dizelis, var atsevišķi motoru). T.26195573;

OPEL OMEGA B (2,0 I, 1994.g. izl., sedans) vai maina. T. 6382500, 6412173;

OPEL OMEGA B 2,0 (sedans, 1994.g. izl., el. pakete, Air Bag, jauna TA, lietie diski, ziemas riepu komplekts ar diskām). T.25905696;

OPEL ZAFIRA (2,2 i, 2002., kondicionieris, Air Bag, viss elektro, ideālā stāvoklī). T.28791086;

PEUGEOT 405 (1988.g. izl., gaiši brūna, benzīns, 1,9, lēti). T.4607343, 26369903.

VOLVO 440 (1990.g. izl., gāze - benzīns, melna, 700 EUR). T.28344776;

VW GOLF 3 (1992. g. izl., 1,8, gāze - benzīns, 5 durvis, TA, melnā metāliskā krāsā, el. pakete, el. spoguļi, el. logi, luksturi, centrālā atslēga, signalizācija, stūres pastiprinātājs, stereo, 1800 EUR). T.29236551.

VW GOLF 3 (1993.g. izl., 1,8 mono, sporta piekabe, signalizācija, 3 durvis, jauna TA, Ls 1000) vai maina. T.25518280.

VW GOLF 3 (1993.g. izl., GT, 1,8, sporta piekabe, signalizācija, dators, lūka, TA līdz 02.2008., labā stāvoklī). T.25518280;

VW GOLF 4 (1998.g. izl., 1,6, ideālā stāvoklī, viss elektro, zilā krāsā, no Vācijas). T.28742955;

VW GOLF VARIANT (1,6 i, kondicionieris, stūres pastiprinātājs, ABS, centrālā atslēga, vasaras un ziemas riepas, lietie diski, TA, zilganvioletā krāsā, teicamā stāvoklī, 3300). T.26313438;

VW LT - 35 (1999.g. izl., 2,5 TDI, vidējais, augstais, Latvijā no 2. maija, TA līdz 14. maijam). T.26158873;

VW PASSAT (1989.g. izl., 1,8, 5 pakāpju ĀK, centrālā atslēga, signalizācija, pretaizdzišanas sistēma, labā stāvoklī). T.26115954;

VW PASSAT (1994.g. izl., mono, 1,8, tumši zila, centrālā atslēga, 2 Air Bag, TA līdz 2008.). T.28324620;

VW TRANSPORTER (1,9 D, 1992.g. izl., centrālā atslēga, signalizācija, tonēti stikli, lū-

**PERK zemi ar smiltis,
grants un dolomīta
iegulām.
Tālr. 26492576.**

**SIA «RANKO» licencēta kautove
ieperk liellopus, jaunlopus un
aitas. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 26333669 (Nina),
29161121 (Juris).**

**Aicinam darbā
PARDEVĒJUS
juvelierizstrādājumu
veikalā Līvānos.
Tālr. 29529631.**

Dzērienu veikalu tīkls aicina darbā Rīgas veikalos smaidīgas, atbildīgas un strādāt gribošas pārdevējas. Var būt arī bez pieredzes - apmācam uz vietas. Maiņu darbs (nedēļu strādā, nedēļu brīvs). Vajadzības gadījumā nodrošinām ar dzīvesvietu.
Tālr. 26144833 vai 28381872.

SIA «Nameks»

(reģ. LV40003387297,
Bruņinieku iela 8-3, Rīga)
aicina darbā 4 TEHNIĀS
(videonovērošanas sistēma).

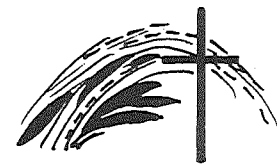
Prasības: pieredze vājstrāvas tīklu montēšanā, (signalizācija, videonovērošana), vēlama atbilstoša tehniskā izglītība, latviešu, krievu valodu zināšana, vēlama B kategorijas autovadītāja apliecība.

Nodrošinām ar dzīvokli.

Alga Ls 500 pirms nodokļiem.

Tālr. 7813645,

e - pasts Nameks@nameks.lv.

Rokas, kas milēja darbu, gurušas.
Sirds, kas vēlēja labu, nu dus.
**Izsakām visdziļāko līdzjūtību
mūsu kolēģei Veltai Kaļvai,
AUDZĪTĒVU mūžībā izvadot.**
Darbabiedri

ka, MP3, piekabes ākis, TA). T.29707180;

VW TRANSPORTER (1986.g. izl., labā tehn. stāvoklī). T.29446185;

ZIGULI 06 (1987.g. izl., labā tehn. stāvoklī, TA līdz 2008. gada maijam, apdrošināta, Ls 400). T.26312311;

diskus (lietos, četrus, ar vasaras riepiem, BMW, 205x55, R16). T.64631017, 26336575;

diskus (lietos, R15, uz 4 skrūvēm, kopā ar riepiem, 195 - 65, teicamā stāvoklī). T.25518280;

dīzelsūknis (augstspiediena, MERCEDES BANC, 4 cilindru), RENAULT CANGO aizmuģures diskus. T.26812395;

motociklu HONDA CBR 900 RR (1999.g. izl., 16000 km). T.29448547 (proxy1@one.lv);

motociklu IŽ (ar piekabi, sarkanu, 1990.g. izl., braukšanas kārtībā, rezerves daļām). T.4634184 (vakaros);

motokultivatoru (rūpnieciskā ražojuma, mazlietotu, ar gaisa dzesēšanu, ar trīs frēzēm, Ls 160). T.29453515;

PE - 08 eļļas dalītāju, sūkņu reduktora zobbratus; FORD un ZAZ 13 riteņu diskus, E-302 hedera atsperes, regulētājplāksnes, SK - 5 variatoru, kontrpiedziņu. T.26165647, 4635721 (pēc 17);

radiatorus (jebkādas markas a/m). T. 4621111;

ragavas (traktora, dzelzīs, sienam), virtuves, apsildāmo lampu, el. plītiņu, stikla burkas (0,5 l). T.26529783.